Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

ERASMUS+

ΚΑ2: Συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών

ΚΑ201: Στρατηγικές Συνεργασίες για τη σχολική εκπαίδευση

F.R.I.E.N.D.E.S.K.:

Foster Reception for Inclusive Educational Needs:

Development of Educational Support for Kids

Συμφωνία επιχορήγησης αριθ. 2019-1-IT02-KA201-062355

Πνευματικό αποτέλεσμα 3:

Δοκιμή του Μοντέλου Hub&Spokes του F.R.I.E.N.D.E.S.K.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΕΥΘΥΝΗ: «Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν αποτελεί έγκριση του περιεχομένου, που αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν».

Αυτό το αποτέλεσμα είναι το αποτέλεσμα μιας κοινής εργασίας που διεξήχθη στο πλαίσιο του έργου F.R.I.E.N.D.E.S.K. Το αποτέλεσμα συντονίστηκε από την FISM - Federazione Italiana Scuole Materne della Regione Toscana (Ιταλία) Συντονιστής του έργου, με την υποστήριξη της Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας (Ιταλία), KMOP - Kentro Merimnas Oikogeneias Kai Paidiou και την Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλίας (Ελλάδα), της WUSMED - World University Services of the Mediterranean και της Blue Room Innovation SL (Ισπανία), της Asociatia Europanet (Ρουμανία), της Know and Can Association (Βουλγαρία) ως εταίροι.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 7

2. FISM TUSCANY: ΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΟΔΟΥ 3: "Πειραματισμός του μοντέλου Hub&Spokes του F.R.I.E.N.D.E.S.K.". 8

3. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ HUB&SPOKES: ΜΟΝΤΕΛΟΠΟΙΗΣΗ 10

3.1. Πλαίσιο 10

3.2. Στόχοι 10

Μοντελοποίηση 11

4. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ HUB&SPOKES: ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΣ 16

4.1. Τα πλέγματα παρέμβασης. 16

4.2. The Hub&Spokes στη Φλωρεντία, Ιταλία 19

4.2.1. Εκπαίδευση Spoke **21**

4.2.2. Spoke Εργασία και απασχολησιμότητα **23**

4.2.3. Spoke Κοινωνική στέγαση **28**

4.2.4. Spoke Τέχνες και Πολιτισμός **32**

4.2.5. Spoke Health **37**

4.2.6. Γλώσσα και επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής 44

4.3. Τελικές σκέψεις για το μοντέλο Hub&Spokes 47

5.5. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ HUB&SPOKES ΣΕ ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ. 50

5.1. Το πλαίσιο 50

5.2. Η πλατφόρμα F.R.I.E.N.D.E.S.K. Hub&Spokes 51

5.3. Πειράματα 52

5.3.1. Μίλησε για τη γλώσσα και την επικοινωνία, επίσης ψηφιακά - Know and Can Association (Βουλγαρία) **53**

5.3.2. Health Spoke - ΚΜΟΡ και Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλίας (Ελλάδα) **57**

5.3.3. Spoke Art and Culture - Europanet (Ρουμανία) **64**

6. ΑΝΑΦΟΡΕΣ 68

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση αποτελεί μέρος του προγράμματος Erasmus+ ***F.R.I.E.N.D.E.S.K.: Foster Reception for Inclusive Educational Needs: Development of Educational Support for Kids***.

Το F.R.I.E.N.D.E.S.K. είναι ένα έργο που αποσκοπεί στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού παιδιών ηλικίας 0-6 ετών από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα μέσω της εφαρμογής ενός καινοτόμου μοντέλου εκπαίδευσης και φροντίδας στην προσχολική ηλικία (ECEC). Το έργο κατάφερε να δημιουργήσει και να δοκιμάσει ένα καινοτόμο σύστημα στο οποίο δάσκαλοι, παιδαγωγοί, κοινωνικοί λειτουργοί, λειτουργοί υγείας και εθελοντές μπορούν να συνεργαστούν για να παρέχουν στις οικογένειες των παιδιών μια ολοκληρωμένη υπηρεσία χωρίς αποκλεισμούς.

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος F.R.I.E.N.D.E.S.K. ήταν:

- Παρέμβαση στην πολιτιστική και κοινωνική αποστέρηση των παιδιών και των οικογενειών που ζουν σε πιο επισφαλείς συνθήκες λόγω χαμηλού εισοδήματος, πρόσφατης μετανάστευσης, απώλειας εργασίας, αναλφαβητισμού, ψυχικής ευπάθειας, γεωγραφικής περιθωριοποίησης. Τα παιδιά και οι οικογένειές τους είναι οι κύριοι δικαιούχοι αυτού του έργου,
- ενίσχυση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των δασκάλων και των εκπαιδευτικών, των εμπειρογνωμόνων και του προσωπικού των σχολείων μέσω μεθοδολογιών και παιδαγωγικών προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς,
- δημιουργία μιας "εκπαιδευτικής κοινότητας" που θα αποτελείται από νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία, υπηρεσίες υγείας, νοσοκομεία και συλλόγους και όλους τους άλλους φορείς που ασχολούνται με τα δικαιώματα των παιδιών, την εκπαίδευση και την κοινωνική ένταξη.

Το έργο έφερε σε επαφή οκτώ οργανισμούς-εταίρους με μακρόχρονη εμπειρία στον τομέα της κοινωνικής ένταξης και της εκπαίδευσης των παιδιών, με στόχο τη δημιουργία και δοκιμή ενός ολοκληρωμένου συστήματος στο οποίο οι εκπαιδευτικοί και οι εμπειρογνώμονες που εμπλέκονται στα συστήματα ECEC μπορούν να συνεργαστούν για να παρέχουν στις οικογένειες των παιδιών ένα περιβάλλον υπηρεσιών χωρίς αποκλεισμούς και χωρίς αποκλεισμούς.

2. FISM TOSCANA: ΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΟΔΟΥ 3: "Πειραματισμός του Μοντέλου Hub&Spokes του F.R.I.E.N.D.E.S.K.".

Ο συντονισμός του FISM της Τοσκάνης σε σχέση με την πνευματική παραγωγή αριθ. 3 ήταν θεμελιώδης, διότι πρόκειται για μια σημαντική ένωση στο πλαίσιο 0-6.

Στην πραγματικότητα, η Ομοσπονδία είναι η σημαντικότερη συγκεντρωτική πραγματικότητα στην εθνική επικράτεια όσον αφορά τον κόσμο της ισοτιμίας των παιδικών σταθμών και, εδώ και αρκετά χρόνια, των υπηρεσιών προσχολικής ηλικίας 0-3 ετών. Αυτό συνέβαινε ακόμη και πριν από την πιο πρόσφατη λεγόμενη νομοθεσία 0-6, η οποία προβλέπει την ανάπτυξη ενός πραγματικά ολοκληρωμένου συστήματος με επίκεντρο τη συνέχεια μεταξύ της πρώιμης και της παιδικής ηλικίας.

Η FISM ιδρύθηκε τη δεκαετία του 1970 με σκοπό να ομοσπονδιοποιήσει και να εκπροσωπήσει όλα τα νηπιαγωγεία που ήταν "ιδιωτικά" εκείνη την εποχή, καθώς είχαν γεννηθεί πριν από τον νόμο 62, ο οποίος καθιέρωσε τη λεγόμενη "ισοτιμία" στην Ιταλία. Πρόκειται για έναν κόσμο που είναι σημαντικά παρών στον κοινωνικό ιστό της χώρας μας, σε ορισμένες περιπτώσεις με υπολειμματικό τρόπο σε σχέση με τα κρατικά σχολεία και τα παραϊδρυματικά σχολεία που διοικούνται από τις τοπικές αρχές, ιδίως τις δημοτικές διοικήσεις, ενώ σε άλλες γεωγραφικές περιοχές η παρουσία των παραϊδρυματικών νηπιαγωγείων αποτελεί πλειοψηφικό ποσοστό (μερικές φορές ισχυρή πλειοψηφία) της ανταπόκρισης των οικογενειών και της ζήτησης εκπαιδευτικών υπηρεσιών στην περιοχή. Πράγματι, πριν από την ίδρυση και την εξάπλωση των κρατικών νηπιαγωγείων, τα ενοριακά νηπιαγωγεία αποτελούσαν ουσιαστικά τη μόνη "οργανωμένη" απάντηση στις ανάγκες των εργαζόμενων οικογενειών.

Ο κόσμος που εκπροσωπούσε το FISM αποτελούνταν, τουλάχιστον στην αρχική του φάση και μέχρι τη δεκαετία του 2000, σχεδόν αποκλειστικά από έναν γαλαξία θρησκευτικών κοινοτήτων, θρησκευτικών ταγμάτων, ενοριών. Μόνο τα τελευταία χρόνια στο σύμπαν αυτό συμμετέχουν οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί, τα Ιδρύματα, οι Ενώσεις και ο κοινωνικός κόσμος, ο λεγόμενος "τρίτος τομέας" γενικότερα.

Σε εθνικό επίπεδο, το FISM εκπροσωπεί περισσότερα από 5.000 ιδρύματα και αρκετές χιλιάδες οικογένειες και παιδιά που παρακολουθούν καθημερινά τα νηπιαγωγεία και

τους πολυάριθμους βρεφονηπιακούς σταθμούς και παρόμοιες υπηρεσίες για την προσχολική ηλικία.

3. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ HUB&SPOKES: ΜΟΝΤΕΛΟΠΟΙΗΣΗ

3.1. Πλαίσιο

Όπως τονίζεται στην έκθεση της Ευρυδίκης Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe (European Commission/EACEA/Eurydice, 2019), η εκπαίδευση και η φροντίδα στην πρώιμη παιδική ηλικία αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως πυλώνας της διαδικασίας της δια βίου μάθησης.

Ωστόσο, η ανάλυση των βασικών διαστάσεων των συστημάτων ECEC που διερευνήθηκαν από την Έκθεση σε 38 χώρες - διαχείριση, πρόσβαση, στελέχωση, εκπαιδευτικές κατευθυντήριες γραμμές, αξιολόγηση και παρακολούθηση - δείχνει ότι το επίπεδο ποιότητας των υπηρεσιών είναι εξαιρετικά μεταβλητό, όπως και το επίπεδο κατάρτισης και προσόντων του εκπαιδευτικού προσωπικού. Στην πραγματικότητα, μόνο το ένα τρίτο των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων απαιτεί τουλάχιστον ένα από τα μέλη της υπηρεσίας να έχει υψηλό προφίλ. Επιπλέον, όπως επισημαίνεται στην αναλυθείσα έκθεση του 2019, ένα υψηλό επίπεδο προσόντων θεωρείται απαραίτητο κατά την προσχολική φάση μόνο στο ένα τρίτο των συστημάτων ECEC. Συνεπώς, το θέμα των προσόντων του προσωπικού εξακολουθεί να βρίσκεται στο επίκεντρο των μελετών και των συζητήσεων σχετικά με την ποιότητα των συστημάτων ECEC, καθώς και το θέμα των ελάχιστων απαιτήσεων, των προτύπων και των στρατηγικών συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD) με στόχο τη διασφάλιση εξειδικευμένων επαγγελματιών (Boffo & Frison, 2021).

Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχει το Μοντέλο Hub&Spokes (H&S), η δοκιμή και η εφαρμογή του οποίου στο πλαίσιο του έργου F.R.I.E.N.D.E.S.K. επέτρεψε τη δημιουργία ενός οργανωτικού μοντέλου ολοκληρωμένων υπηρεσιών για την υποστήριξη οικογενειών παιδιών που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και την προώθηση και διάδοση μιας ευρωπαϊκής κουλτούρας στον τομέα της ΕΕΚΚ.

3.2. Στόχοι

Με μια γενική έννοια, το Μοντέλο Hub&Spokes μπορεί να οριστεί ως μια ολοκληρωμένη οργάνωση εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών διαδικασιών, η οποία, ενεργώντας με βάση τις βαθιές ανάγκες για υψηλό επαγγελματισμό και δεξιότητες

των φροντιστών (παιδαγωγών, εκπαιδευτικών, συντονιστών, γονέων), είναι σε θέση να υποκλέψει την κατάλληλη και αναστοχαστική φροντίδα.

Το Μοντέλο Hub&Spokes αντιμετωπίζει την πολιτιστική και κοινωνική αποστέρηση των παιδιών, των γονέων και των οικογενειών καταγωγής. Αποτελεί το κέντρο μιας σειράς κοινών πρωτοβουλιών και υπηρεσιών που απευθύνονται σε οικογένειες παιδιών που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό.

Οι θεμελιώδεις στόχοι της είναι:

- Ενθαρρύνετε μια κοινή και διαδεδομένη κουλτούρα εκπαίδευσης και φροντίδας στην πρώιμη παιδική ηλικία μεταξύ της κοινότητας, των οικογενειών, των εκπαιδευτικών υπηρεσιών και των εκπαιδευτικών (Jensen & Iannone, 2018),
- Προώθηση ενταξιακών διαδρομών για παιδιά ηλικίας 0-6 ετών μέσω της βελτίωσης των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων των εκπαιδευτικών (Fukkink & van Verseveld, 2020- Van Laere, et al., 2019).
- Διερεύνηση καινοτόμων προσεγγίσεων για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη στην εκπαίδευση και φροντίδα στην πρώιμη παιδική ηλικία μέσω της συμμετοχικής έρευνας δράσης και μιας ερευνητικής προσέγγισης (Bennett, 2012- Boffo, 2020- Boffo, & Frison, 2021- Kelemen, 2020- Lazzari, Picchio, & Balduzzi, 2015).

3.3. Μοντελοποίηση

Ο όρος Hub&Spokes έχει επινοηθεί στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών. Αντιπροσωπεύει μια συγκεντρωτική μέθοδο διανομής που ξεκινά από ένα HUB (κεντρικό κέντρο) και συνδέεται με τους διάφορους προορισμούς που προσεγγίζονται μέσω ακτίνων, δηλαδή SPOKES.

Η βιωσιμότητα και η αποτελεσματικότητα του μοντέλου H&S πηγάζουν από τις συνδέσεις:

- **από Κόμβο (Hub) σε Κόμβο (Hub)**
- **από Κόμβο (Hub) σε Ακτίνες (Spoke)**
- **Ακτίνες (Spoke) σε Ακτίνες (Spoke)** (ομοιόμορφα ανά είδος δραστηριότητας)

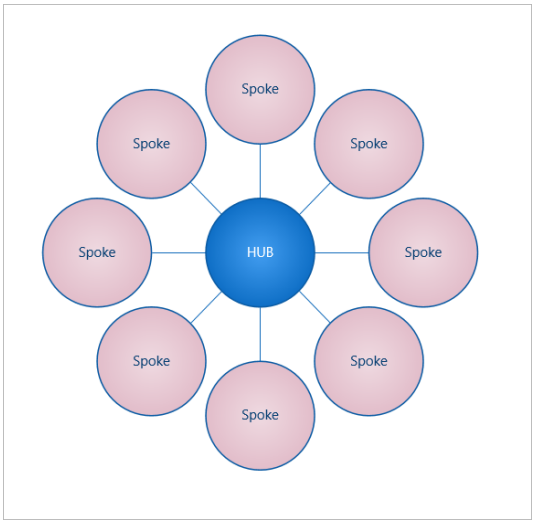

Σχήμα 1: Μοντέλο Hub&Spokes

Με βάση αυτή την έννοια, η σύμπραξη του έργου F.R.I.E.N.D.E.S.K. σχεδίασε και δοκίμασε ένα μοντέλο H&S που θα εφαρμοστεί στο πλαίσιο του ECEC.

Η πρόκληση ήταν:

- δημιουργία ενός αποτελεσματικού οργανωτικού μοντέλου για την υποστήριξη οικογενειών που βρίσκονται σε κίνδυνο,
- προώθηση της δημιουργίας εκπαιδευτικών διαδρομών χωρίς αποκλεισμούς στην ηλικιακή ομάδα 0-6 ετών και της κατάρτισης του προσωπικού των ΕΚΦΕ.

Αυτό οδήγησε σε ένα μοντέλο - το Μοντέλο F.R.I.E.N.D.E.S.K. -, η οποία βασίζεται σε:

Ο προσδιορισμός του HUB στο σχολείο ως τόπου συνάντησης που θα βιώνεται και από τους δύο:

Σωματικά. Εδώ οι οικογένειες, τα παιδιά, το διδακτικό και μη διδακτικό προσωπικό συναντιούνται καθημερινά και χτίζουν εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές σχέσεις. Επίσης, στα σχολεία υπάρχουν οι υποδομές ΤΠΕ που επιτρέπουν τις εικονικές σχέσεις,

Ουσιαστικά. Με διαδρομές εκπαίδευσης και πληροφόρησης σε σύγχρονη λειτουργία τόπος συνάντησης για παιδιά, οικογένειες και επαγγελματίες του ECEC.

Ο κόμβος του Μοντέλου F.R.I.E.N.D.E.S.K. προβλέπει τον προσδιορισμό ενός σχολείου σε κάθε εμπλεκόμενη περιοχή, όπου οικογένειες, παιδιά, διδακτικό και μη διδακτικό προσωπικό μπορούν να συναντώνται σε καθημερινή βάση και να οικοδομούν εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές σχέσεις.

Ο ορισμός των SPOKES ως κέντρων ικανοτήτων από τα οποία μπορούν να επωφεληθούν οι οικογένειες και τα παιδιά που κινδυνεύουν από κοινωνικοεκπαιδευτικό αποκλεισμό. Είναι παρόμοια με εργαστήρια στα οποία συμμετέχουν οικογένειες, εκπαιδευτικές υπηρεσίες και η κοινότητα στο σύνολό της. Περιλαμβάνουν: σχολικό προσωπικό, υγειονομικό προσωπικό, επαγγελματίες στον κοινωνικο-ψυχοπαιδαγωγικό τομέα (ψυχολόγοι, λογοθεραπευτές, εκπαιδευτές, κοινωνικοί λειτουργοί κ.λπ.), εκπρόσωποι δημοτικών υπηρεσιών, εκπρόσωποι γραφείων ευρέσεως εργασίας ή κέντρων απασχόλησης, επαγγελματίες άλλων τομέων (λογιστής, δικηγόρος κ.λπ.).

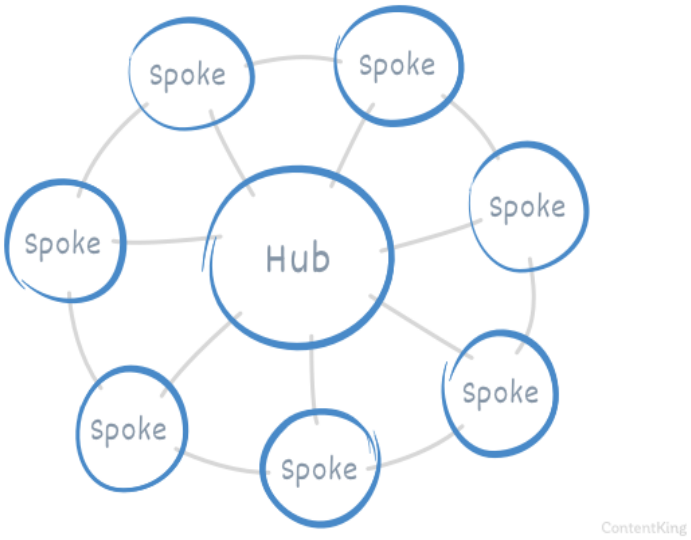

Σχήμα 2: Μοντέλο Hub&Spokes

Στο Μοντέλο F.R.I.E.N.D.E.S.K., οι Spokes νοούνται ως κέντρα ικανοτήτων που υποστηρίζουν οικογένειες και παιδιά που κινδυνεύουν από κοινωνικοεκπαιδευτικό αποκλεισμό.

Συγκεκριμένα, εντοπίστηκαν έξι βασικές αιχμές:

Σχήμα 3: Οι ακτίνες του Μοντέλου Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K.

Spoke Εκπαίδευση

Εκτός του ότι είναι ένα ΣΧΗΜΑ, δηλαδή ένα διακριτικό και παρόν στοιχείο σε κάθε μοντέλο Ε&Σ, είναι το **συνδετικό στοιχείο** που χαρακτηρίζει το μοντέλο. Χωρίς αυτού του είδους την κατάρτιση, δεν δημιουργείται η ικανότητα του προσωπικού των ΕΚΦΕ να διαβάζει, να ερμηνεύει και να προβληματίζεται σχετικά με τις ανάγκες των οικογενειών και των παιδιών. Σκοπός του είναι 1) να εκπαιδεύσει τους επαγγελματίες της ΕΕΕΚ ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν τα σημάδια δυσφορίας στις οικογένειες, 2) να προωθήσει τη διάδοση μιας ευρωπαϊκής κουλτούρας εκπαίδευσης των επαγγελματιών της ΕΕΕΚ, 3) να ενισχύσει το μαθησιακό δυναμικό των σχολείων ως πλαισίου εργασίας.

Spoke Εργασία & Απασχολησιμότητα

Το Spoke ασχολείται με 1) την εργασία ως μέσο κοινωνικής ένταξης μέσω του οποίου οι οικογένειες μπορούν να βρουν τους πόρους για να ζήσουν και να ευημερήσουν- 2) την εργασία ως χώρο μάθησης, προσωπικής ανάπτυξης και αυτοδιάθεσης.

Spoke Κοινωνική Στέγαση

Η Spoke ασχολείται με λύσεις στέγασης για να εγγυηθεί σε όλες τις οικογένειες το δικαίωμα στη στέγαση: παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις επιλογές στέγασης όταν οι οικογένειες δεν μπορούν να αγοράσουν κατοικία ή να τη νοικιάσουν στην τιμή της αγοράς και προωθεί καλές συνθήκες διαβίωσης για τα παιδιά (θέρμανση, τροφή κ.λπ.).

Spoke Τέχνες και Πολιτισμός

Το Spoke στοχεύει στην εκπαίδευση σε μία ή περισσότερες παγκόσμιες εκφραστικές γλώσσες (μουσική, ζωγραφική κ.λπ.), προκειμένου 1) να παρέχει στα παιδιά και τις οικογένειές τους τα εργαλεία για να κατανοήσουν την ομορφιά, 2) να φέρει τις οικογένειες και τα παιδιά πιο κοντά σε πολιτιστικά ιδρύματα στο πλαίσιο προγραμμάτων δημιουργικότητας και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης.

Το Spoke μπορεί να παρέχει εργαστήρια τέχνης με στόχο την εκπαίδευση σε μία ή περισσότερες καθολικές εκφραστικές γλώσσες (μουσική, ζωγραφική κ.λπ.), οι οποίες μπορούν να κατασκευαστούν συλλογικά με συγκεκριμένα εργαλεία και κοινά χρησιμοποιούμενα αντικείμενα, καθώς και εργαστήρια κατασκευής, μηχανικής και προγραμματισμού (Arduino).

Spoke Υγεία

Το Spoke στοχεύει 1) να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς και τις οικογένειες στον εντοπισμό των αναπτυξιακών προβλημάτων και των σχετικών στρατηγικών επικοινωνίας/παιδαγωγικής/σχέσης με τα παιδιά ανάλογα με τη δυσφορία τους 2) να προλάβει τους εθισμούς στους γονείς και να δημιουργήσει καταστάσεις υποστήριξης για τα παιδιά των οποίων οι γονείς υποφέρουν από δυσφορία ή εθισμό.

Spoke Γλώσσες και Επικοινωνία, επίσης Ψηφιακή

Η Spoke στοχεύει στην επίλυση συγκρούσεων που σχετίζονται με την έλλειψη εκπαίδευσης, τον αλφαβητισμό, το διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο των εκπαιδευτικών και των οικογενειών και των παιδιών.

Μπορεί να περιλαμβάνει εργαστήρια για τη διδασκαλία της ιταλικής γλώσσας L2 για οικογένειες με μεταναστευτικό υπόβαθρο ή εργαστήρια ΤΠΕ για γονείς.

Με βάση αυτή τη μοντελοποίηση, το Μοντέλο Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K. δοκιμάστηκε, τόσο φυσικά στη Φλωρεντία (Ιταλία) όσο και εικονικά μέσω της ειδικής πλατφόρμας.

4. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ HUB&SPOKES: ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΣ

4.1. Τα πλέγματα παρέμβασης.

Η δοκιμή του Μοντέλου Hub&Spokes βασίστηκε σε ένα πλέγμα παρέμβασης που μοιράστηκε η σύμπραξη, το οποίο προέβλεπε τον καθορισμό των ακόλουθων στοιχείων για κάθε Spoke:

ΣΤΟΧΟΣ
ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Με βάση αυτό το πλέγμα, παρήχθησαν συνοπτικά φύλλα λειτουργίας για κάθε επιμέρους ακτίνα.

Spoke Εκπαίδευση

Στόχος	Να εκπαιδεύσουν τους επαγγελματίες του ΕΚΕΠΥ ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν τις ενδείξεις δυσφορίας στις οικογένειες. Ενθάρρυνση της διάδοσης μιας ευρωπαϊκής κουλτούρας κατάρτισης για τους επαγγελματίες της ΕΕΚΚ Ενίσχυση του μαθησιακού δυναμικού των σχολείων ως εργασιακών
Ομάδα-στόχος	Επαγγελματίες ECEC, εκπαιδευτικοί.
Προσωπικό	Βλέπε F.R.I.E.N.D.E.S.K. - IO2: Πακέτο κατάρτισης για τους επαγγελματίες του ECEC
Δραστηριότητες	Βλέπε F.R.I.E.N.D.E.S.K. - IO2: Πακέτο κατάρτισης για τους επαγγελματίες του ECEC

Spoke Εργασία & Απασχολησιμότητα

Στόχος	Λειτουργεί ως εργαλείο κοινωνικής ένταξης μέσω του οποίου οι οικογένειες μπορούν να βρουν τους πόρους για να ζήσουν και να ευημερήσουν. Η εργασία ως χώρος μάθησης, αυτοανάπτυξης και αυτοπροσδιορισμού.
Ομάδα-στόχος	Οικογένειες. Παραδείγματα: μητέρες, πατέρες, φροντιστές παιδιών που φοιτούν στο σχολείο.
Προσωπικό	Οργανισμοί εργασίας και κατάρτισης, δημόσιοι και ιδιωτικοί, διαπιστευμένοι και αναγνωρισμένοι από τον τοπικό νομοθέτη. Αυτές θα πρέπει να προσφέρουν μαθήματα κατάρτισης προσανατολισμένα στην απασχοληση μότητα και υπηρεσίες τοποθέτησης.
Δραστηριότητες	Οι οικογένειες ενημερώνονται από τους φορείς εργασίας/ κατάρτισης που υποστηρίζουν και συνεργάζονται με το F.R.I.E.N.D.E.S.K. για τις ευκαιρίες εργασίας και κατάρτισης που μπορούν να τους βοηθήσουν να ικανοποιήσουν τις επαγγελματικές τους ανάγκες. Οι οργανισμοί είναι φυσικά παρόντες στο HUB με έναν εκπρόσωπό τους σε τακτική βάση και μπορούν να λαμβάνουν τα βιογραφικά των γονέων.

Spoke Κοινωνική Στέγαση

Στόχος	Να προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τις επιλογές στέγασης όταν οι οικογένειες δεν μπορούν να αγοράσουν ένα σπίτι ή να το νοικιάσουν σε τιμή αγοράς. Να προσφέρει καλές συνθήκες διαβίωσης στα παιδιά (θέρμανση, φαγητό...).
Ομάδα-στόχος	Φτωχές οικογένειες ή οικογένειες της μεσαίας τάξης, όταν τα εισοδήματα δεν επιτρέπουν την ενοικίαση ή την αγορά κατοικίας σε τιμές αγοράς.
Προσωπικό	Ειδικός στη ρεσεψιόν και στους δήμους. Οι δήμοι εκπροσωπούνται από τον υπεύθυνο επικοινωνίας, ο οποίος έχει διοικητικά καθήκοντα στο πλαίσιο της λειτουργίας των ευρημάτων για τα σχολεία και τη στέγαση.

Δραστηριότητες	Ενημέρωση: ο ειδικός στη ρεσεψιόν ενημερώνει τακτικά τις πληροφορίες σχετικά με τα κονδύλια για την κοινωνική στέγαση και την εκπαίδευση των παιδιών. Οι πληροφορίες σχετικά με τους διαγωνισμούς και τα κονδύλια, επίσης για τη φοίτηση στα σχολεία, συλλέγονται από την τακτική επαφή με τους δήμους.

Spoke Τέχνες και Πολιτισμός

Στόχος	Εκπαίδευση σε μία ή περισσότερες παγκόσμιες εκφραστικές γλώσσες (μουσική, ...) για να δώσουμε στα παιδιά και τις οικογένειές τους τα εργαλεία για να κατανοήσουν την ομορφιά. Να φέρει τις οικογένειες πιο κοντά και τα παιδιά σε πολιτιστικά ιδρύματα στο πλαίσιο προγραμμάτων εκπαίδευσης στη δημιουργικότητα και τις τέχνες.
Ομάδα-στόχος	Παιδιά και οικογένειες.
Προσωπικό	Εκπαιδευτικοί, συντονιστές, προσωπικό από συνεργαζόμενα ιδρύματα με διαχειριστικό ρόλο ώστε να μπορούν να αποφασίζουν για διοικητικές πτυχές (τιμές) και διοικητικό-οργανωτικό ρόλο ώστε να μπορούν να αποφασίζουν για την οργάνωση της ομαδικής επίσκεψης (εάν υπάρχει).
Δραστηριότητες	1) Οι εκπαιδευτικοί και οι συντονιστές συμφωνούν με τις οικογένειες ομαδικές επισκέψεις και δραστηριότητες ή πολιτιστικά εργαστήρια με παιδιά ή με οικογένειες και παιδιά. 2) Τα μουσεία προσφέρουν ειδικές τιμές στις οικογένειες των παιδιών που συμμετέχουν στο F.R.I.E.N.D.E.S.K.

Spoke Υγεία

Στόχος	Να στηρίξει τους εκπαιδευτικούς και τις οικογένειες στον εντοπισμό θεμάτων στην αναπτυξιακή ηλικία- στον εντοπισμό στρατηγικών επικοινωνίας/παιδαγωγικών/σχεσιακών στρατηγικών με τα παιδιά, ανάλογα με τη δυσφορία τους. Πρόληψη των εξαρτήσεων στους γονείς και συνεργασία για τη στήριξη των παιδιών των οποίων οι γονείς υποφέρουν από δυσφορία ή εξαρτήσεις.
Ομάδα-στόχος	Οικογένειες, εκπαιδευτικοί.

Προσωπικό	Συντονιστές και εκπαιδευτικοί. Τέσσερις ειδικοί ψυχοπαιδαγωγοί με +5 έτη εμπειρίας στο σχολικό πλαίσιο (0-6 ετών), διαπιστευμένοι και εγγεγραμμένοι στο τοπικό μητρώο επαγγελματιών, σπουδές πανεπιστημιακού επιπέδου ή σχετική εργασιακή εμπειρία.
Δραστηριότητες	Να ακούσει τις οικογένειες για να κατανοήσει τα θέματα που σχετίζονται με τα παιδιά. Να προσφέρει μια αρχική ψυχολογική υπηρεσία στους γονείς. Εντοπισμός αναπτυξιακών προβλημάτων σε παιδιά ηλικίας 0-6 ετών. Υποστήριξη των γονέων να προβληματιστούν σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μιλούν/σχετίζονται με τα παιδιά. Να στηρίξει τους εκπαιδευτικούς με παιδιά με ειδικές ανάγκες σχετικά με τον τρόπο συνεργασίας μαζί τους. Να παρέχει στους εκπαιδευτικούς εργαλεία για τη δημιουργία θετικών περιβαλλόντων στην τάξη. Αξιολόγηση των περιπτώσεων στις οποίες πρέπει να εμπλακούν οι υπηρεσίες υγείας.

Spoke Γλώσσες και Επικοινωνία, επίσης Ψηφιακή

Στόχος	Επίλυση συγκρούσεων που συνδέονται με την έλλειψη εκπαίδευσης, την έλλειψη αλφαβητισμού, το διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο μεταξύ των εκπαιδευτικών και των οικογενειών και των παιδιών.
Ομάδα-στόχος	• Οικογένειες.
Προσωπικό	Εκπαιδευτικοί, συντονιστές και γλωσσικοί και πολιτισμικοί διαμεσολαβητές. Ο πολιτιστικός διαμεσολαβητής είναι άτομο με πολυπολιτισμικό υπόβαθρο που έχει αναπτύξει εκπαιδευτικές δεξιότητες ή άτομο με ειδικές γλωσσικές και πολιτιστικές σπουδές σε πανεπιστημιακό επίπεδο.
Δραστηριότητες	Συναντήσεις ad hoc μεταξύ εκπαιδευτικού, γλωσσικού διαμεσολαβητή και οικογένειας.

2. Hub&Spokes στη Φλωρεντία, Ιταλία

Το δοκιμαστικό HUB στην Ιταλία, στη Φλωρεντία, βρισκόταν στο **ISTITUTO SCUOLE PIE FIORENTINE - PADRI SCOLOPI** στη Via Alfonso la Marmora, 35.

Ο Κόμβος F.R.I.E.N.D.E.S.K. είναι το σχολείο, ο τόπος συνάντησης για τα παιδιά, τις οικογένειες και τους επαγγελματίες του ECEC: ο τόπος όπου οι οικογένειες, τα παιδιά, οι συντονιστές, το διδακτικό προσωπικό, οι παιδαγωγοί και οι υπηρεσίες φροντίδας συναντώνται καθημερινά και οικοδομούν εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές σχέσεις.

Η ιδέα του ήταν ένας ιδανικός και φυσικός τόπος συνάντησης, προσφοράς και ζήτησης, κατάρτισης και ανταπόκρισης, ένα "μαύρο κουτί" που αποσκοπούσε στην υποστήριξη των οικογενειακών αναγκών. Ανταποκρίνεται στις ανάγκες, αλλά όχι τόσο πολύ και όχι μόνο μέσω μιας "έτοιμης ή προκατασκευασμένης απάντησης", αλλά μέσω μιας ανάλυσης που πραγματοποιείται στο πλαίσιο μιας σχέσης, ενός διαλόγου και, πάνω απ' όλα, ενός όρου "διαδρομή", με τον οποίο θέλουμε να τονίσουμε μια πραγματική διαμορφωτική διαδικασία που, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι μια "επιστροφή στο παιχνίδι". Το σχέδιο ξεκινά από τα παιδιά και το εκπαιδευτικό πλαίσιο, για να διευρύνει μάλιστα το βλέμμα και τη δράση του στον πυρήνα της

οικογένειας, το κοινωνικό πλαίσιο αναφοράς και τις άλλες σχεσιακές και λειτουργικές διαστάσεις της ζωής.

Γεννήθηκε από τη συνειδητοποίηση των συντονιστών και των εκπαιδευτικών του δικτύου σχολείων του FISM, οι οποίοι διαπίστωσαν μια ολοένα αυξανόμενη ανάγκη των γονέων να καθοδηγούνται στον εντοπισμό των εκπαιδευτικών, υγειονομικών, ψυχαγωγικών, πολιτιστικών και αθλητικών πόρων της περιοχής στους οποίους μπορούν να απευθυνθούν. Πράγματι, το σχολείο έχει μια προνομιακή εικόνα του πανοράματος των οικογενειακών αναγκών.

Για το λόγο αυτό, το έργο F.R.I.E.N.D.E.S.K. και το Μοντέλο Hub&Spokes αποτελούν μια συνεκτική, ολοκληρωμένη, καινοτόμο απάντηση στις δραστηριότητες που το FISM έχει μέχρι σήμερα πραγματοποιήσει με μη συστηματικό τρόπο.

Επιτρέπει τη δημιουργία ενός ειδικού γραφείου το οποίο, χάρη στο δίκτυο των Spokes, δηλαδή των διαφόρων κέντρων αρμοδιοτήτων, είναι σε θέση να παρέχει συμβουλές για ένα ευρύ φάσμα πτυχών που αφορούν τη ζωή των οικογενειών παιδιών ηλικίας 0-6 ετών.

Η δομή του κόμβου και της ατράκτου επέτρεψε και επιτρέπει επίσης ένα πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Πράγματι, συχνά συνέβαινε ότι όσοι παρουσιάζονταν με μια συγκεκριμένη ανάγκη, μόλις ξεκινούσε ένας διάλογος και είχε δημιουργηθεί μια βάση εμπιστοσύνης, έδειχναν και άλλες ανάγκες για τις οποίες μπορούσαμε να παράσχουμε χρήσιμη καθοδήγηση.

Κατά τη διάρκεια του πειράματος, ο Κόμβος συντονίστηκε από το προσωπικό του FISM, το οποίο ανέλαβε μια πρωτοβάθμια δράση προς τις οικογένειες, τους γονείς και τους φροντιστές που ζήτησαν πληροφορίες και υποστήριξη, μια δράση σχέσεων, ενημέρωσης και συντονισμού με τα επαγγελματικά πρόσωπα και τα υποκείμενα που συμμετείχαν στην υλοποίηση των δράσεων στους διάφορους πόλους και μια δράση παρακολούθησης και αξιολόγησης της παρέμβασης στο σύνολό της.

Οι **"Λόγχες" (Spokes)** του μοντέλου F.R.I.E.N.D.E.S.K. αντιπροσωπεύουν τα κέντρα ικανότητας που υποστηρίζουν οικογένειες και παιδιά που κινδυνεύουν από κοινωνικοεκπαιδευτικό αποκλεισμό.

Πρόκειται για τους εκπροσώπους των φορέων που παρείχαν πληροφορίες, καθοδήγησαν και υποστήριξαν τις οικογένειες στην κάλυψη των αναγκών τους.

Οι ακτίνες που ενεργοποιήθηκαν ήταν οι εξής:

2.1.Spoke Εκπαίδευση

Στόχοι: Κατάρτιση επαγγελματιών του τομέα της ΕΕΚΚ, η οποία παρέχεται διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας F.R.I.E.N.D.E.S.K. https://platform.friendesk.eu/course/friendesk-course/units.

Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος F.R.I.E.N.D.E.S.K. ήταν η ανάπτυξη ενός καινοτόμου εκπαιδευτικού πακέτου, το οποίο απευθυνόταν σε εμπειρογνώμονες του ECEC (Early Childhood Education and Care) και βασιζόταν στα αποτελέσματα του IO1: Comparative Studies on ECEC Systems and Hub&Spoke Model Guidelines.

Η κατάρτιση αυτή σχεδιάστηκε με στόχο την ενίσχυση των επαγγελματικών ικανοτήτων των εκπαιδευτικών με την παρουσίαση μεθοδολογιών και πρακτικών προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς. Αυτό επέτρεψε τόσο την ενίσχυση του επαγγελματικού προφίλ των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών όσο και τη δυνατότητα να εφαρμόσουν τις αποκτηθείσες γνώσεις και δεξιότητες σε συγκεκριμένα πλαίσια, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων ECEC και στην εφαρμογή του Μοντέλου HuB&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K. στις αντίστοιχες περιοχές τους.

Όσον αφορά τον αντίκτυπο και τη δυνατότητα μεταφοράς, η κατάρτιση αυτή δημιούργησε μια "Κοινότητα Πρακτικής", μια ομάδα εργασίας που μοιράστηκε πληροφορίες, εμπειρίες και επαφές που ήταν χρήσιμες τόσο για το έργο F.R.I.E.N.D.E.S.K. όσο και για το σύστημα ECEC στο σύνολό του.

Προσωπικό: Προσωπικό του FISM και όλων των οργανισμών-εταίρων του προγράμματος F.R.I.E.N.D.E.S.K.

Δραστηριότητες: Ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού προγράμματος βασίστηκε στη μεθοδολογία της διδασκαλίας με βάση τις ικανότητες (CBT). Το μοντέλο αυτό αναπτύχθηκε από το WUSMED - World University Services of the Mediterranean.

Στόχος του μοντέλου CBT είναι να φέρει την ακαδημαϊκή κατάρτιση πιο κοντά στις κοινωνικές ανάγκες και, πιο συγκεκριμένα, να σχεδιάσει κατάρτιση χρήσιμη για τους εκπαιδευτικούς 0-6 ετών, ώστε να ενσωματώσουν την κοινωνική ένταξη των παιδιών στην εκπαιδευτική τους πορεία. Μια πρόταση που τους βοηθά να βελτιώσουν τις

καθημερινές εκπαιδευτικές πρακτικές τους και να συνεργαστούν με όλους τους φορείς που εμπλέκονται σε αυτό

Το μάθημα F.R.I.E.N.D.E.S.K. αποτελείται από 6 μαθησιακές ενότητες που χωρίζονται σε 2 υποενότητες:

ΜΟΝΑΔΑ 1	1.1. ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΟΜΑΔΑΣ 1.2. ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΜΟΝΑΔΑ 2	2.1. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ 2.2. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΜΟΝΑΔΑ 3	3.1. ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 3.2. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
ΜΟΝΑΔΑ 4	4.1. ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΑΤΕ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 4.2. ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΜΟΝΑΔΑ 5	5.1. ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ 5.2. ΜΗ ΤΥΠΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ
ΜΟΝΑΔΑ 6	6.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ - 1 6.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ - 2

Κάθε υποενότητα ήταν δομημένη ως εξής: 1) ικανότητα που πρέπει να αναπτυχθεί- 2) μαθησιακές δραστηριότητες που εστιάζουν στην ικανότητα- 3) μαθησιακό υλικό για την υποστήριξη των μαθησιακών δραστηριοτήτων- 4) δραστηριότητες και κριτήρια αυτοαξιολόγησης. Στο πλαίσιο κάθε υποενότητας, υπάρχουν διάφορες μαθησιακές δραστηριότητες, τόσο θεωρητικές (άρθρα, δοκίμια, φυλλάδια, ...) όσο και λειτουργικές (ασκήσεις συγγραφής προβληματισμού, μελέτες περιπτώσεων, ερωτηματολόγια, ...), στενά συνδεδεμένες με το επαγγελματικό προφίλ και τις εργασιακές δραστηριότητες των συμμετεχόντων.

Στο τέλος των επιμέρους ενοτήτων, προβλέπονταν δύο τεστ αυτοαξιολόγησης: η δραστηριότητα

αυτοαξιολόγησης, που αφορούσε το περιεχόμενο που διδάχθηκε και τον τρόπο εφαρμογής του στο χώρο εργασίας, και τα κριτήρια αυτοαξιολόγησης, που αποσκοπούσαν στην αξιολόγηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αναπτύχθηκαν.

Για την ολοκλήρωση κάθε ενότητας εκδόθηκε πιστοποιητικό παρακολούθησης. Ένα σήμα F.R.I.E.N.D.E.S.K. δόθηκε στους συμμετέχοντες που ολοκλήρωσαν τουλάχιστον 4 από τις 6 ενότητες.

Ομάδα στόχος: 70 εκπαιδευτικοί και συντονιστές στην Ιταλία και 50 εκπαιδευτικοί στις χώρες εταίρους που συμμετέχουν.

Συμπεράσματα: Η κατάρτιση για τους επαγγελματίες του ΕΚΕΠΥ επέτρεψε την επίτευξη μιας ευρύτερης προοπτικής του οικοδομήματος της κοινωνικής ένταξης και του κοινωνικού αποκλεισμού, αποσαφήνισε και

προσδιόρισε συγκεκριμένους δείκτες μιας προσέγγισης με επίκεντρο το παιδί, επέτρεψε μια συγκεκριμένη προσέγγιση προς το ΕΚΕΑ με βάση την κοινότητα και την οικογένεια.

2.2. Spoke Εργασία και Απασχολησιμότητα

Στόχοι: Στόχος του Spoke είναι να εκτιμήσει και να προωθήσει την εργασία ως εργαλείο κοινωνικής ένταξης μέσω του οποίου οι οικογένειες μπορούν να βρουν τους πόρους για να ζήσουν και να βελτιωθούν, ως χώρο μάθησης, αυτοανάπτυξης και αυτοπροσδιορισμού.

Το ζήτημα της εργασίας και της αναζήτησης απασχόλησης συνδέεται στενά με την εκπαιδευτική διάσταση, όχι μόνο επειδή ο κόσμος της εργασίας θεωρείται κατά μία έννοια ως φυσική συνέχεια της σχολικής περιόδου στη ζωή του ατόμου, αλλά και επειδή η ίδια η εργασία αποτελεί εκπαιδευτική διάσταση του ατόμου.

Επομένως, μπορεί κανείς να καταλάβει πώς η διάσταση της απασχόλησης και της εργασίας έχει περισσότερα από ένα σημεία επαφής με τα άλλα στοιχεία του σχεδίου και συνδέεται στενά με το θέμα της εκπαίδευσης. "Ο ενήλικας είναι στην εργασία όπως το παιδί στο σχολείο" θα μπορούσε κάλλιστα να συνοψιστεί σε μια δήλωση και, ενώ η δήλωση αυτή δεν είναι ασφαλώς πλήρης και απόλυτη, περιέχει ορισμένα

στοιχεία αλήθειας που συνδέουν τους διάφορους στόχους και τα αποτελέσματα που είχε θέσει το έργο.

Αν η εκπαίδευση είναι στην πραγματικότητα η διαδικασία μέσω της οποίας το άτομο οδηγείται στο άνοιγμα προς τον κόσμο και στη συνειδητοποίηση αυτού και του εαυτού του, γνωρίζοντας τους δεσμούς μεταξύ των πραγμάτων και τη σύνδεση μεταξύ τους, η δέσμευση του ενήλικα στην εργασία αποτελεί κατά μία έννοια την ενίσχυση αυτής της διαδικασίας, διότι το επάγγελμα και η εργασιακή δραστηριότητα εν γένει αντιπροσωπεύει για τον άνθρωπο τη δυνατότητα να εκφραστεί, να πραγματωθεί ανθρώπινα και επαγγελματικά, καθώς και να εξασφαλίσει τη διαβίωσή του και των αγαπημένων του προσώπων.

Η εστίαση στη διάσταση της εργασίας, στη διάσταση της απασχόλησης στο πλαίσιο του έργου μας έχει πράγματι μια εξαιρετικά σημαντική πρακτική υλοποίηση, αλλά και μια όχι λιγότερο σημαντική συμβολική διάσταση. Η ενασχόληση με την εκπαίδευση δεν μπορεί να αφορά μόνο μια ηλικιακή ομάδα, μια κατηγορία, μια ατομική πτυχή, αλλά έχει μάλλον την πνοή που εξετάζει τη ζωή γενικά, την αντιμετώπιση των προβλημάτων, την "ενήλικη" πραγματικότητα της προσωπικής ενασχόλησης με την πραγματικότητα.

Το Spoke δεν είναι κέντρο απασχόλησης ή γραφείο προσωρινής απασχόλησης, δεν "αναζητά κανείς εργασία" για τους ανθρώπους, αλλά υποδέχεται το μέλος της οικογένειας, του πυρήνα, κατανοώντας το πρόσωπο, τις δεξιότητες, τις ικανότητές του, προσπαθεί να αναπτύξει έναν επαγγελματισμό στο πλαίσιο αυτής της συνολικής διάστασης, για την οποία αντιμετωπίζει επίσης το ζήτημα της εργασίας μέσα σε ένα σύνθετο αλλά απαραίτητο περιβάλλον και δίκτυο σχέσεων.

Προσωπικό: Στο προσωπικό του FISM συμμετείχαν εμπειρογνώμονες από τον κόσμο της εργασίας: εκπαιδευτικοί, εμπειρογνώμονες από τον τομέα της κατάρτισης και γραφεία απασχόλησης που ειδικεύονται στην επαγγελματική κατάρτιση και στην έρευνα και επιλογή ανθρώπινου δυναμικού. Τα θέματα αυτά προσέφεραν συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με τις ευκαιρίες κατάρτισης και απασχόλησης. Απώτερος στόχος κάθε υλοποιούμενης δραστηριότητας ήταν η προαγωγή του ανθρώπινου προσώπου, με ιδιαίτερη αναφορά στα ασθενέστερα τμήματα του πληθυσμού.

Δραστηριότητες: Μνημόνιο συμφωνίας με τον οργανισμό κατάρτισης Fismformazione Soc. Coop.va Sociale a r.l. και με τον οργανισμό απασχόλησης During S.p.A.

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ FISMFORMAZIONE SOC. COOP.VA SOCIALE A R.L.

Ο Οργανισμός Κατάρτισης Fismformazione είναι ένας οργανισμός κατάρτισης διαπιστευμένος από την Περιφέρεια της Τοσκάνης που εργάζεται για την οικοδόμηση ενός μέλλοντος στο οποίο όλοι θα έχουν πρόσβαση στην κατάρτιση για να βελτιώσουν την ευημερία και την ποιότητα ζωής τους, να αποκτήσουν άμεσα εξαγοράσιμες δεξιότητες και να παρέχουν συγκεκριμένο επαγγελματισμό σε όσους έχουν ανάγκη, για να ενισχύσουν την απασχολησιμότητα. Βασίζει το έργο της στο πάθος και την καινοτομία, στον επαγγελματισμό και την ανάπτυξη δεξιοτήτων, στην αξία και την ηθική των ανθρώπων που εργάζονται εκεί, αναγνωρίζοντας την ποικιλομορφία ως πόρο.

Η συνεργασία με τον Οργανισμό Εκπαίδευσης FISM ήταν θεμελιώδης, διότι παρείχε τη συγκεκριμένη σύνδεση με πρακτικές δράσεις και αποκλίσεις στην προσέγγιση της εργασίας και ιδιαίτερα της "κατάρτισης".

Μια συνείδηση που διαπιστώσαμε ότι είναι πολύ παρούσα σε όσους προσέγγισαν τον Κόμβο για αυτό το πρόβλημα είναι ακριβώς αυτή που συνδέεται με την ανάγκη να μαθαίνει κανείς, να ανανεώνεται και να εκπαιδεύεται (στα πιο διαφορετικά θέματα και τεχνικές, από την ασφάλεια στην εργασία μέχρι την τεχνολογία της πληροφορικής...) και όπου δεν υπήρχε αυτή η συνείδηση, προσπαθήσαμε να την εμφυσήσουμε και να την κάνουμε εμφανή. Στο δυναμισμό των χρόνων που ζούμε, η συνεχής κατάρτιση είναι απαραίτητη, τόσο για να "μάθουμε" όσο και για να έχουμε απλώς την ελαστικότητα και την επίγνωση του πόσο απαραίτητο είναι να συμμετέχουμε.

Ο Οργανισμός Κατάρτισης ήταν επομένως χρήσιμος όχι μόνο για τη σύνδεση με τον κόσμο της εργασίας, με εταιρείες, επιχειρήσεις, γραφεία, και για τη συνειδητοποίηση των ευκαιριών και των νέων στοιχείων που ήταν πιο περιζήτητα και/ή απασχολήσιμα (ακόμη και στους δύσκολους μήνες του COVID που έφερε πλήρη επανάσταση ακόμη και στις λίγες βεβαιότητες που υπήρχαν ακόμη και σε αυτόν τον κόσμο), αλλά και για τη δυνατότητα κατάρτισης και εξασφάλισης ότι οι εμπλεκόμενοι θα μπορούσαν να κατανοήσουν ότι όντως βρίσκονται σε μια πορεία στην οποία οι ίδιοι είναι οι

πρωταγωνιστές, στην οποία οι ίδιοι είναι αυτοί που ανανεώνονται, αναζωογονούνται και προετοιμάζονται για νέες ευκαιρίες, και όχι όπου απλώς "οδηγούνται" ή καθοδηγούνται στην αναζήτηση μιας θέσης εργασίας ή μιας συνέντευξης.

Η διάσταση της κατάρτισης αποδείχθηκε θεμελιώδης, ως μέσο προσωπικής παρακίνησης, ως κίνητρο για την εκμάθηση νέων γνώσεων και ως αποτελεσματική προετοιμασία για τους τομείς εργασίας και τα καθήκοντα.

Η επαγγελματική κατάρτιση ήταν ο σφόνδυλος μέσω του οποίου η ανταπόκριση που δόθηκε στους ενδιαφερόμενους δεν καθόριζε την επιτυχία ή την αποτυχία όσον αφορά την απασχόληση, είτε βρέθηκε είτε όχι, είτε κρίθηκε επαρκής είτε όχι, είτε επαγγελματοποιήθηκε είτε όχι, επειδή η δράση κατάρτισης και η συνειδητοποίηση ενός εμπλουτισμού που προσφερόταν σε κάθε άτομο εκτιμήθηκε και θεωρήθηκε ως τέτοια, δηλαδή ως μια ευκαιρία ανάπτυξης που θα ήταν χρήσιμη αν όχι τώρα αργότερα χωρίς καμία αμφιβολία.

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ S.P.A.

Υπήρξε επίσης μια συνεργασία με το γραφείο ευρέσεως εργασίας During S.p.A., η οποία ήταν χρήσιμη τόσο στη φάση της ανάλυσης των δεξιοτήτων και της αξιολόγησης των ικανοτήτων των ενδιαφερόμενων ατόμων, όσο και για τις πολύτιμες επαφές που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια ετών επαγγελματικής δραστηριότητας, χρήσιμες για την εξεύρεση ευκαιριών απασχόλησης, αλλά, ακόμη και πριν από αυτό, για την προσωπική κίνηση του ατόμου μέσα στο εργασιακό σύμπαν.

Ομάδα στόχος: Οικογένειες και εκπαιδευτικοί 0/6.

1) Γονείς που χρησιμοποίησαν το Spoke No. 47 εκ των οποίων:

- Ερωτήσεις γονέων που αναζητούν εργασία και προσφορές εργασίας αριθ. 25
- Ερωτήσεις γονέων που αναζητούν μαθήματα κατάρτισης για περαιτέρω εκπαίδευση και επανεκπαίδευση αριθ. 22

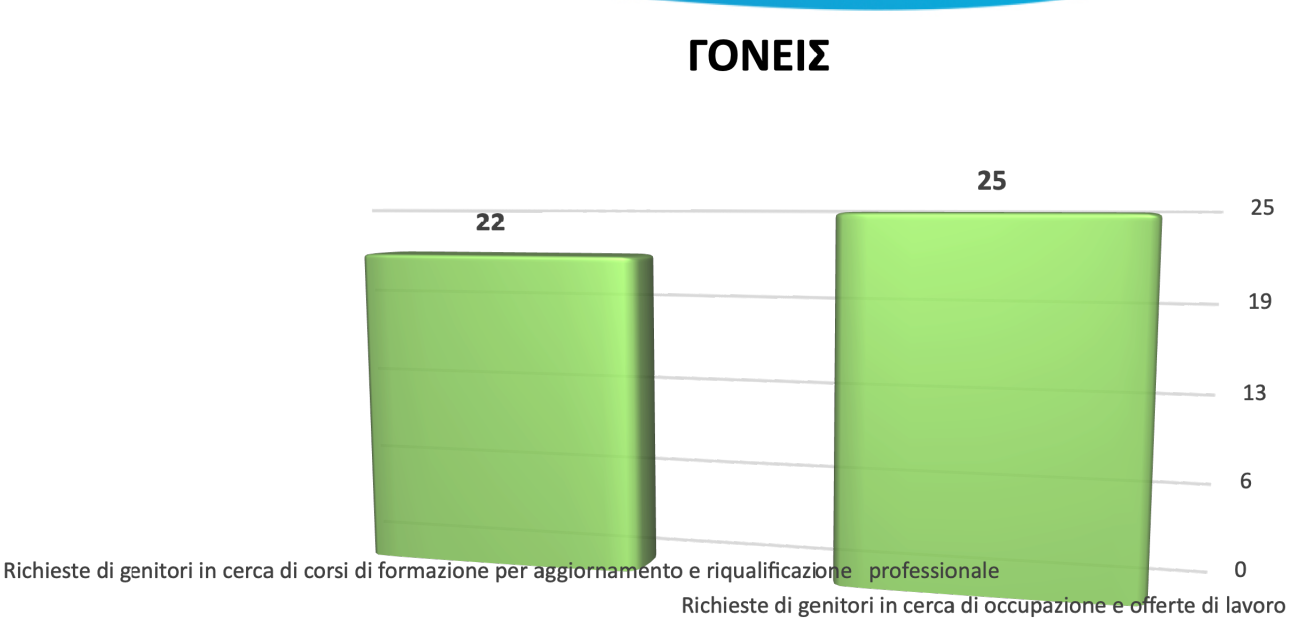

Σχήμα 4: Οικογένειες του Spoke Εργασία & Απασχολησιμότητα

2) Εκπαιδευτικοί 0/6 που χρησιμοποίησαν το Spoke Nr. 92 εκ των οποίων:

- Αιτήσεις για οικογένειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες αριθ. 52
- Αιτήσεις για μαθήματα επαγγελματικής επανεκπαίδευσης και επανακατάρτισης αριθ. 40

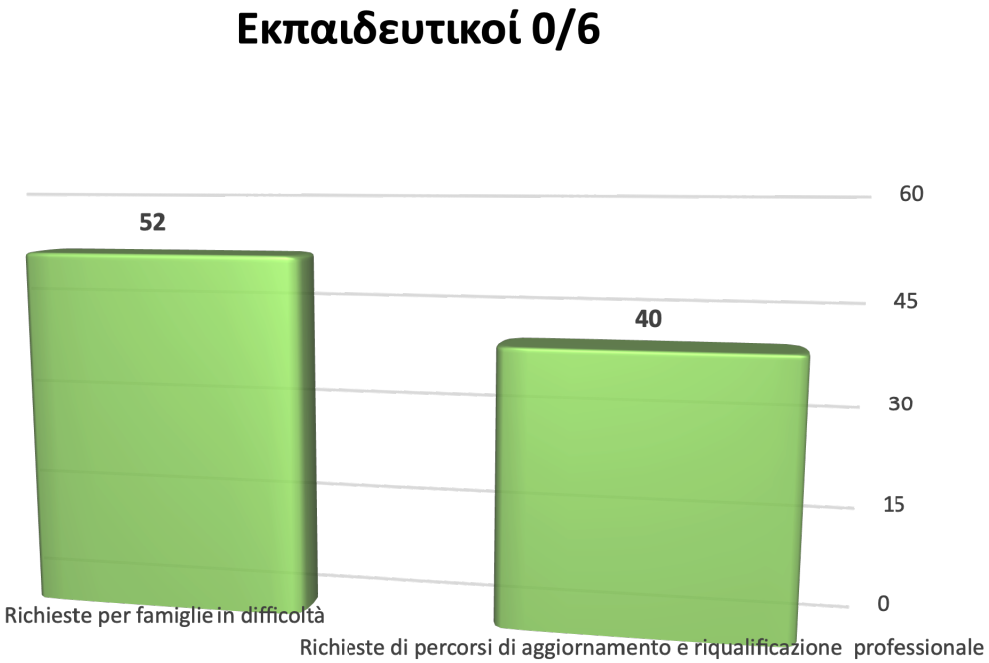

Σχήμα 5: Εκπαιδευτικοί/επαγγελματίες ECEC του Spoke Εργασία & Απασχολησιμότητα

Συμπεράσματα: Εάν, λοιπόν, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Κόμβου, είχαμε θέσει ως στόχο την υποστήριξη των οικογενειών σε αυτή την πολύ ευαίσθητη πτυχή, δηλαδή σε αυτή που συνδέεται με την "απασχόληση", μπορούμε να πούμε ότι η προσοχή που δόθηκε σε αυτή τη δυσκολία από το Spoke ήταν πραγματικά αξιοσημείωτη, όχι μόνο από πλευράς αριθμού, αλλά και από πλευράς έντασης και, κυρίως, από πλευράς συνειδητοποίησης ότι στις διαστάσεις που αφορούν το άτομο και ειδικότερα το ενήλικο άτομο, η εμπλοκή με την πραγματικότητα αποτελεί την κύρια σφαίρα μέσω της οποίας το άτομο υπονοεί τον εαυτό του και βάζει τον εαυτό του στο παιχνίδι.

Αυτό οδηγεί επίσης στη συνειδητοποίηση της "ψυχολογικής" σημασίας της εργασίας. Η εργασία είναι ένα απαραίτητο στοιχείο ισορροπίας, μιας αναπόφευκτης αρμονίας, ανεξάρτητα από την αίγλη, την αλληλογραφία και, σχεδόν παράδοξα, ακόμη και την οικονομική πτυχή (όσο απαραίτητη και αν είναι για τη διαβίωση του εαυτού και των αγαπημένων του προσώπων). Γι' αυτό το λόγο έχει δοθεί μεγάλη προσοχή - και κυρίως μεγάλη "ανθρώπινη φροντίδα" - στο θέμα της εργασίας, σε μια πραγματική προσπάθεια να συνοδεύσουμε και να γίνουμε συνοδοιπόροι όσων, προσεγγίζοντας το Κέντρο λόγω της σύνδεσής τους με τα παιδιά και τον κόσμο της παιδικής ηλικίας, έχουν ανοιχτεί για αυτή τη δυσκολία και έχουν ζητήσει συμβουλές, βοήθεια ή υποστήριξη, για αυτή την πολύ προσωπική ανάγκη.

2.3. Spoke Κοινωνική Στέγαση

Στόχοι: Η κοινωνική κατοικία που οραματίζεται και προτείνεται από το έργο υπερβαίνει και ξεπερνά την κατοικία που εννοείται γενικά ως "κοινωνική κατοικία", ως παρέμβαση του χαρακτήρα ενός κτιρίου ή ως σχεδιασμός κατοικιών και κτιρίων που προορίζονται για κοινωνική κατοικία.

Στην πραγματικότητα, το σχέδιο δεν είχε τη δομή ή τον κοινωνικό σκοπό, ούτε τις δυνάμεις για να φανταστεί την υλοποίηση στεγαστικών λύσεων.

Αυτό που πειραματίστηκε ήταν η αναζήτηση μιας λύσης για μια από τις κύριες και μεγαλύτερες αιτίες της δυσφορίας, επίσης εκπαιδευτικής: αυτή της δυσφορίας της στέγασης και των κρίσιμων ζητημάτων της.

Είναι υπερβολικά κοινότυπο να τονιστεί η σχέση που υπάρχει μεταξύ της ευημερίας του παιδιού και της ευημερίας της οικογένειας και, κατά συνέπεια, η σχέση που υπάρχει μεταξύ της οικογένειας ως πυρήνα, ως σφαίρας του ανήκειν, και του "σπιτιού", της κατοικίας, της φωλιάς. Όσοι βιώνουν αστάθεια και ανασφάλεια σε ένα από τα βασικά σημεία, το σπίτι, προβάλλουν και βιώνουν ως αντανακλαστικό μια ανασφάλεια σε όλους τους άλλους τομείς της ζωής, και σε ένα παιδί αυτή η ανησυχία, αυτό το άγχος, αυτή η έλλειψη "δεσμού" με έναν τόπο αυξάνονται εκθετικά. Ο τόπος κατοικίας δεν είναι μόνο ένας φυσικός τόπος, αλλά ένας τόπος ανθρώπων, γαλήνης, ανήκειν. Υπάρχει ένας τομέας της ψυχολογίας που ονομάζεται "Περιβαλλοντική Ψυχολογία": από τη μία πλευρά, ασχολείται με τις γνωστικές και αντιληπτικές πτυχές που συνδέονται με τον χώρο- από την άλλη πλευρά, αγγίζει επίσης τις πιο συναισθηματικές και συναισθηματικές πτυχές, τον δεσμό της προσκόλλησης στους τόπους.

Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν στον Κόμβο για την αντιμετώπιση "υποθέσεων" που σχετίζονται με στεγαστικές δυσκολίες (με τη γενικότερη δυνατή έννοια, όπως περιγράφεται παραπάνω), ευαισθητοποιήθηκε για αυτό ακριβώς, για το πώς συχνά θεωρείται δεδομένη μια ευκαιρία που για διάφορους λόγους δεν θεωρείται πλέον -τα τελευταία χρόνια- τόσο αυτόματη. Οι περιπτώσεις οικογενειών που δεν έχουν σπίτι ή που αντιμετωπίζουν ακραίες στεγαστικές δυσκολίες είναι ασφαλώς πολύ λίγες, αλλά υπάρχουν όλο και περισσότερες περιπτώσεις χωρισμένων οικογενειών όπου ο ένας από τους δύο γονείς αντιμετωπίζει δυσκολίες, όπου τα ενοίκια καθυστερούν, όπου οι λογαριασμοί που πρέπει να πληρωθούν αποτελούν πρόβλημα ή όπου, μάλλον, λόγω διαφόρων δυσχερειών και αιτιών, η στέγαση είναι περιπλανώμενη, προσωρινή, περιστασιακή.

Αυτό είναι που τους επηρεάζει περισσότερο, παραδόξως, όχι η ΑΠΟΥΣΙΑ ενός σπιτιού, αλλά η αστάθεια, η επισφάλεια, η αοριστία του. Αυτές οι συνθήκες υπονομεύουν θεμελιωδώς την ικανότητα των μικρών παιδιών να βασίζονται, να προσκολλώνται (ακόμη και σε έναν τόπο), να αισθάνονται ρίζα με μια φυσική τοποθεσία και, πολύ πιο στοιχειωδώς, να καθαρίζει το μυαλό τους από σκέψεις άλλης φύσης, ώστε να μπορούν να αφοσιωθούν σε αυτό που θα απαιτούσε η ηλικία τους. Είναι σαφές ότι τα παιδιά αναπόφευκτα επηρεάζονται από τις ανησυχίες των ενηλίκων αναφοράς τους και η δυσφορία τους αντανακλάται στην καθημερινή τους ζωή.

Η παροχή βοήθειας σε μια οικογενειακή μονάδα, σε έναν γονέα που αντιμετωπίζει δυσκολίες που σχετίζονται με τη στέγαση και τη στέγαση, είναι επομένως μια πράξη που συνδέεται στενά με την ευημερία του παιδιού που ζει στην εν λόγω οικογενειακή μονάδα ή με τον εν λόγω γονέα.

Η υποστήριξη των δυσκολιών στη στεγαστική δυσφορία σημαίνει την αντιμετώπιση αυτής της δυσφορίας στη ρίζα της, προσπαθώντας να την εξαλείψει ή τουλάχιστον να μειώσει την αρνητική της έκταση στο οικογενειακό πλαίσιο, όπως ακριβώς και η αντιμετώπιση ενός προβλήματος υγείας ή άλλης κοινωνικής δυσφορίας.

Η αντιμετώπιση της δυσφορίας, ενδεχομένως η εξάλειψή της, σημαίνει τη δημιουργία ενός θετικού πλαισίου όπου το παιδί ζει σε μια αρμονική σχέση με τον τόπο και τους ανθρώπους, όπου το παιδί αισθάνεται τον δικό του χώρο και με την ηρεμία που απορρέει από αυτή την ασφάλεια βιώνει το εκπαιδευτικό σχολικό πλαίσιο, τη σχέση με τους συνομηλίκους, την ανάπτυξη της προσωπικότητας και των δεξιοτήτων του με έναν πιο γαλήνιο και αρμονικό τρόπο.

Προσωπικό: Το προσωπικό του FISM παρείχε χρήσιμες πληροφορίες για να κατευθύνει τις οικογένειες στα αρμόδια δημοτικά γραφεία, να διευκολύνει τις επαφές με τους φορείς ή να συνδέσει όσους αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες με εθελοντικές ενώσεις που μπορούν να υποστηρίξουν τις πιο σοβαρές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Δραστηριότητες: Σχέσεις με τις δημοτικές διοικήσεις και με θρησκευτικούς φορείς και ενώσεις του τρίτου τομέα.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ.

Οι πραγματικότητες που εμπλέκονται περισσότερο στο ζήτημα της απασχόλησης και της στέγασης είναι οι δημοτικές διοικήσεις. Κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων του Spoke, η μεγαλύτερη προσοχή δόθηκε στο να κατευθύνονται τα άτομα που πλήττονται από αυτού του είδους τις δυσκολίες στις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες ανάλογα με τον δήμο κατοικίας τους. Οι εδαφικές περιοχές που αφορούσαν κυρίως την περιοχή της Φλωρεντίας και των αμέσως γειτονικών δήμων.

Με την πάροδο των ετών, ορισμένες δημοτικές υπηρεσίες έχουν αναπτύξει πολύ αποτελεσματικά συστήματα για την έκτακτη ανάγκη στέγασης, η οποία, νοούμενη με την έννοια με την οποία προσπαθήσαμε να την περιγράψουμε στις προηγούμενες σελίδες, δεν αφορά μόνο την απουσία κατοικίας, αλλά τη γενική επισφάλεια της

κατάστασης στέγασης και της χρηστικότητας ενός γαλήνιου, φιλόξενου και λειτουργικού χώρου. Ο Δήμος Bagno a Ripoli, για παράδειγμα, προσφέρει τη δυνατότητα υποστήριξης της πληρωμής ή μέρους της πληρωμής των λογαριασμών για οικογένειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και βρίσκονται κάτω από ένα ορισμένο όριο ISEE.

Υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένες διαδικασίες και μηχανισμοί, όπως αυτές που αφορούν την κατανομή των λεγόμενων "κατοικιών του συμβουλίου", οι οποίες δεν εμπίπτουν στη διαχειριστική ικανότητα μεμονωμένων γραφείων ή μεμονωμένων δημοτικών φορέων, αλλά ακολουθούν πολύ ακριβείς διαδικασίες και διεργασίες, με καθιερωμένη κατάταξη και καλά κωδικοποιημένες τάξεις προτεραιότητας. Στον τομέα αυτό, επομένως, δεν υπάρχει άμεση δυνατότητα παρέμβασης, αλλά σε περισσότερες από μία περιπτώσεις, οι ενδιαφερόμενοι κατευθύνθηκαν να συμπληρώσουν έντυπα και να συμμετάσχουν σε προσκλήσεις υποβολής αιτήσεων που προορίζονται ρητά για τους σκοπούς αυτούς. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σε όχι λίγες περιπτώσεις οι οικογένειες που αφορούν το ζήτημα της στέγασης είναι οικογένειες αλλοδαπών, οι οποίες προσθέτουν στη δυσκολία στέγασης τη δυσκολία της γλώσσας, της ξένης καταγωγής και της απομόνωσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, όπου οι διοικήσεις δεν ήταν σε θέση να βοηθήσουν τα άτομα με γλωσσικές δυσκολίες, ενεργήσαμε επίσης ως Spoke για να διευκολύνουμε τις συνεντεύξεις, τις μεταφράσεις, την πολιτιστική διαμεσολάβηση.

Η σχέση με το Spoke ήταν επίσης μια ευκαιρία να "παρουσιάσει" στη δημόσια διοίκηση "περιπτώσεις" που είχαν ήδη αναλυθεί, παρακάμπτοντας την αρχική φάση της γνωριμίας, της ανάλυσης του προβλήματος και των χαρακτηριστικών του, της αξιολόγησης των εγγράφων κ.λπ. Η δημόσια διοίκηση μπόρεσε να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της οικογένειας χωρίς να χάσει άλλο χρόνο.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΕΑ.

Το The Spoke έχει επίσης δημιουργήσει σημαντικές συνεργασίες με τοπικές οργανώσεις που έχουν δεσμευτεί για τα θέματα αυτά, όπως οργανώσεις του εθελοντικού και του τρίτου τομέα. Εδώ και χρόνια, μάλιστα, υπάρχει μια ιδιαίτερη ευαισθησία, ιδίως στις πρωτεύουσες και τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα, στο ζήτημα της στέγασης.

Οι επισκοπικές Κάριτας είναι χώροι όπου πολύ συχνά συναντά κανείς γραφεία και ανθρώπους που είναι προετοιμασμένοι και ικανοί να δώσουν μια απάντηση (ή τουλάχιστον χρήσιμες ενδείξεις) στο θέμα των έκτακτων στεγαστικών αναγκών. Υπάρχουν επίσης πολυάριθμα άλλα κέντρα ακρόασης ή εθελοντικές ενώσεις, λαϊκές ή ενοριακές, που υποστηρίζουν τέτοιου είδους δυσκολίες βοηθώντας πολυάριθμα νοικοκυριά.

Ομάδα στόχος: Οικογένειες και εκπαιδευτικοί 0/6.

1) Οικογένειες που χρησιμοποίησαν το ακροφύσιο αριθ. 70 εκ των οποίων:

- Αιτήματα γονέων που ζητούν παραχωρήσεις ενοικίου και στέγασης αριθ. 20
- Αιτήματα γονέων που ζητούν διευκολύνσεις για τη φοίτηση στο σχολείο 0/6 αριθ. 70

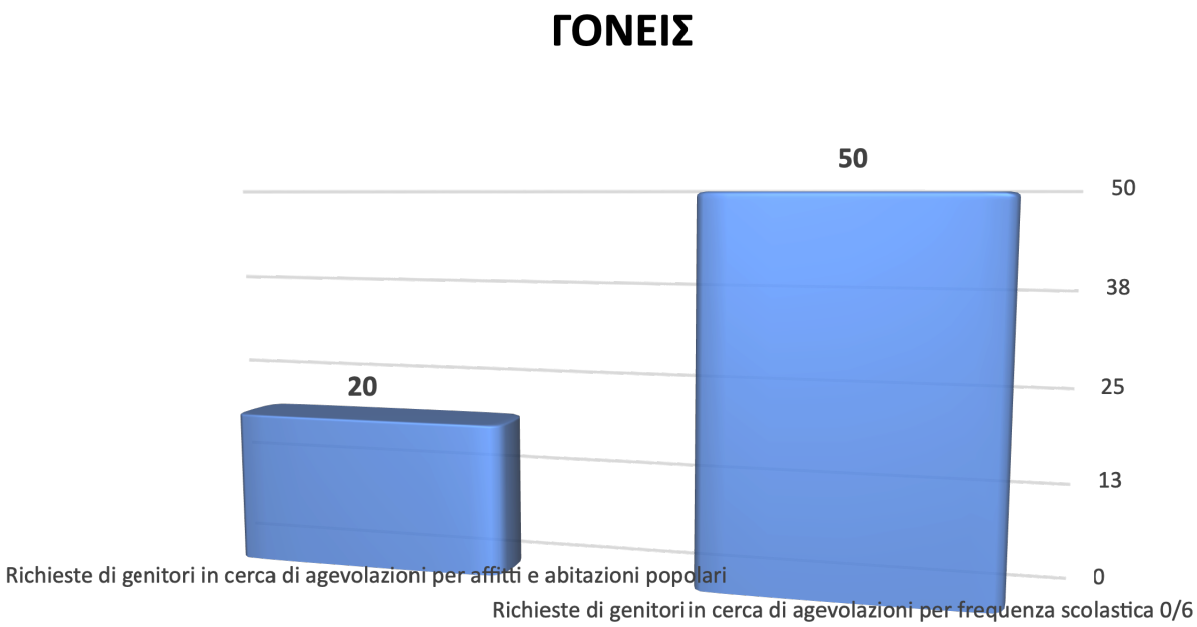

Σχήμα 6: Οικογένειες του Spoke Κοινωνική Στέγαση

2) Εκπαιδευτικοί 0/6 που χρησιμοποίησαν το Spoke Nr. 50 εκ των οποίων:

- Αιτήσεις για οικογένειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες αριθ. 40
- Προσωπικά αιτήματα αριθ. 10

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ 0/6

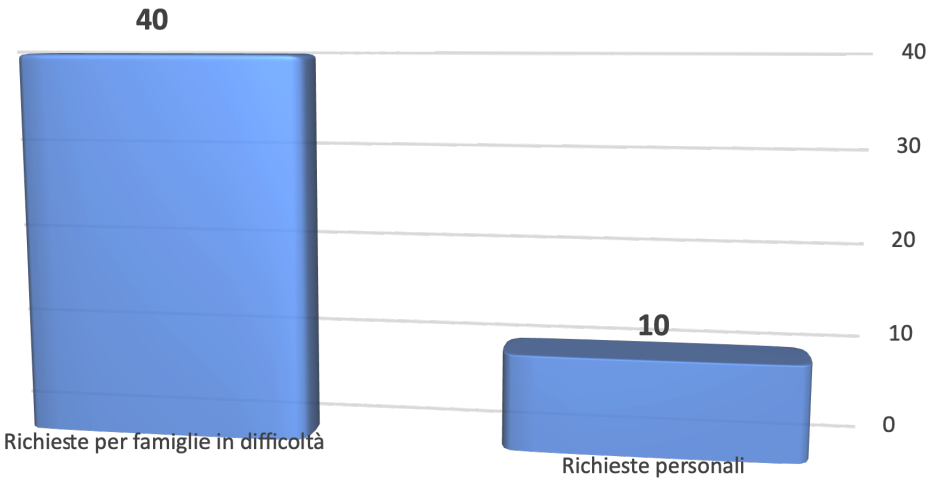

Σχήμα 7: Εκπαιδευτικοί/επαγγελματίες ΕΚΕΑ του Spoke Κοινωνική Στέγαση

Συμπεράσματα: Το ζήτημα της κοινωνικής στέγασης, της στεγαστικής δυσπραγίας και της στέγασης αποτελεί, όπως πολλά από τα θέματα που αντιμετωπίζει ο Κόμβος, έναν από τους άξονες δράσης για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των οικογενειών με παιδιά 0-6 ετών.

Από όλα τα Spokes, αυτό είναι εκείνο που, μαζί με την υγεία και την ευημερία, έχει ίσως τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στη σταθερότητα των οικογενειών, λόγω της αίσθησης αστάθειας που μπορεί να προκαλέσει η απουσία ενός τόπου που ονομάζεται "σπίτι".

Η υποστήριξη που προσφέρθηκε για την πραγματική εύρεση κατοικίας ήταν μικρή σε ποσοστό, ενώ οι παρεμβάσεις σε σχέση με συγκεκριμένα προβλήματα (οικονομικές δυσκολίες στην πληρωμή των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ή των λογαριασμών) ή τα μηνύματα (γενικές οικονομικές δυσκολίες στην πληρωμή των διδάκτρων) ήταν μεγαλύτερες.

2.4. Spoke Τέχνες και Πολιτισμός

Στόχοι: Στο πλαίσιο των στόχων που το Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K. έχει θέσει ως στόχο, η γραμμή παρέμβασης που σχετίζεται με τις τέχνες και τον πολιτισμό θα

μπορούσε να θεωρηθεί λιγότερο επείγουσα και λιγότερο σημαντική για την αντιμετώπιση της δυσφορίας που αντιμετωπίζουν και βιώνουν πολλές οικογένειες στο πλαίσιο της καθημερινής τους ζωής και της διαχείρισης των σχέσεων στο εσωτερικό τους, με τα παιδιά τους, στο πλαίσιο της κοινωνίας.

Αντίθετα, είναι απαραίτητο να θυμηθούμε πώς η τέχνη, ο πολιτισμός και η ομορφιά αναγνωρίζονται παγκοσμίως ως μέσα προσωπικής χειραφέτησης, πνευματικής λύτρωσης και πολιτιστικής και ανθρώπινης ανάπτυξης. Συνεπώς, αποτελούν ευκαιρίες για να αντιμετωπιστεί η δυσφορία από κάθε άποψη.

Στο ενεργοποιημένο Spoke, η πολιτιστική πρόταση, η ενθάρρυνση της ομορφιάς, της τέχνης και του ενδιαφέροντος για ό,τι όμορφο και ενδιαφέρον υπάρχει στους τόπους και τις ζωές των ατόμων και των οικογενειών έχει διπλή αξία: αυτή του μέσου πολιτιστικής ανύψωσης ή σε κάθε περίπτωση της "προσωπικής κίνησης" ως αντίδραση στις δυσκολίες, και αυτή της ευκαιρίας για ανάπτυξη, πολιτισμό και εκπαίδευση των παιδιών.

Είναι γνωστό πώς τα θετικά αποτελέσματα της χρήσης του "πολιτισμού" (που νοείται τόσο ως πολιτιστική δραστηριότητα όσο και ως πολιτιστική "καρποφορία") ως εργαλείου για την καταπολέμηση της "δυσφορίας" - που νοείται στις διάφορες διαστάσεις της: σωματική, ψυχική, κοινωνική - επιβεβαιώνονται τόσο από τα αναδυόμενα επιστημονικά στοιχεία όσο και από μια αυξανόμενη κοινωνική ευαισθητοποίηση, καθώς και από μια όλο και πιο διαδεδομένη θεσμική και πολιτική ευαισθησία.

Ως εκ τούτου, σχεδιάστηκε ως μια πολιτιστική πρόταση ικανή να συνεισφέρει θετικά, αρμονικά και με προοπτική στη ζωή των ανθρώπων (νέων και ηλικιωμένων) και των οικογενειών, ιδίως εκείνων που επιβαρύνονται περισσότερο από κάποια δυσκολία.

Ως εκ τούτου, στη φάση της σύλληψης και του σχεδιασμού, οι στόχοι ήταν:

- εκπαίδευση σε μία ή περισσότερες καθολικές εκφραστικές γλώσσες
- να δώσει στα παιδιά και τις οικογένειές τους τα εργαλεία για να κατανοήσουν την ομορφιά
- να φέρει τις οικογένειες και τα παιδιά πιο κοντά στα πολιτιστικά ιδρύματα στο πλαίσιο προγραμμάτων δημιουργικότητας και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης

Προσωπικό: Το προσωπικό που συμμετείχε ήταν: 1) Οι συντονιστές του FISM, σε συνεργασία με τα σχολεία, οργάνωσαν επισκέψεις σε μουσεία της πόλης με ομάδες

παιδιών. Τα συμμετέχοντα μουσεία - Fondazione Palazzo Strozzi και Opera del Duomo di Firenze - προσέφεραν ειδικές εκπτώσεις για τις οικογένειες των παιδιών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα F.R.I.E.N.D.E.S.K. Οι συντονιστές του FISM κατεύθυναν τις οικογένειες σε εξωσχολικά δημιουργικά και καλλιτεχνικά εργαστήρια που διοργάνωσε το δίκτυο "Scuole per Crescere". 2) Εμπειρογνώμονες από το δίκτυο "Scuole per Crescere" και το εργαστήριο Obraz, με τους οποίους υπογράφηκαν μνημόνια κατανόησης. Συγκεκριμένα, οι συντονιστές των Σχολείων για την Ανάπτυξη προσέγγισαν τον Κόμβο για να ενημερωθούν για τις πρωτοβουλίες που θα προταθούν στα παιδιά κατά τη διάρκεια των διδακτικών τους δραστηριοτήτων, στις οικογένειες ως πολιτιστικά και καλλιτεχνικά μονοπάτια ενδιαφέροντος και στους ίδιους και τους συναδέλφους τους ως μονοπάτια προσωπικής κατάρτισης και επαγγελματικής ενημέρωσης. 3) Εμπειρογνώμονες από τα εμπλεκόμενα μουσεία προσέφεραν την εμπειρία και τις συμβουλές τους προκειμένου να διευκολύνουν και να φέρουν τις οικογένειες και τα παιδιά πιο κοντά στην τέχνη και τον πολιτισμό.

Δραστηριότητες: Μνημόνιο συμφωνίας με το ναυπηγείο Obraz και το δίκτυο "Σχολεία για την ανάπτυξη".

Το Spoke ενεργοποιήθηκε με τρεις άξονες δράσης:

1) Προώθηση και αντιμετώπιση των πρωτοβουλιών που προκύπτουν από τις συνεργασίες και τα μνημόνια κατανόησης που έχουν υπογραφεί στο πλαίσιο του έργου F.R.I.E.N.D.E.S.K.,
2) Ενεργεί ως φορέας προώθησης πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δράσεων που ήδη υπάρχουν στην περιοχή. Κάθε περιοχή - και η Τοσκάνη είναι ιδιαίτερα πλούσια - είναι περισσότερο ή λιγότερο πλούσια σε πολιτιστικές και καλλιτεχνικές προτάσεις και πρωτοβουλίες. Συχνά οι δημοτικές διοικήσεις και τα τμήματα εκπαιδευτικών υπηρεσιών ή πολιτισμού προσδιορίζουν έργα που πρέπει να αφιερωθούν στα σχολεία, προωθώντας άμεσα συμφωνίες με συλλόγους, θέατρα, εργαστήρια,
3) Να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τα σχολεία. Στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου που έχει υπογραφεί με το δίκτυο "Σχολεία για την Ανάπτυξη", αποτελούν σημείο πληροφόρησης και προτάσεων για τα σχολεία, τους συντονιστές και, κατά συνέπεια, για τις οικογένειες και τα παιδιά.

Με βάση αυτούς τους άξονες δράσης, ενεργοποιήθηκαν μνημόνια συνεννόησης με το ναυπηγείο Obraz και το δίκτυο "Σχολεία για την ανάπτυξη".

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΝΑΥΠΗΓΕΙΟ OBRAZ.

Το Cantiere Obraz είναι μια πολιτιστική ένωση που ιδρύθηκε το 2008 από τον Nikolaij Karpov και τη Maria Shmaevich και ασχολείται με την εκπαίδευση και τη θεατρική παραγωγή. Πάντα ενεργή στη Φλωρεντία, συγκεντρώνει τις περισσότερες ενέργειές της στη συνοικία Oltrarno, όπου, από το 2010, έχει καλλιτεχνική κατοικία στο Teatro di Cestello. Από το 2015, στο πλαίσιο του προγράμματος "Θερινό Σχολείο", διοργανώνει τα "Μαθήματα δραματικής τέχνης", μια εκδήλωση προηγμένης κατάρτισης για ηθοποιούς υπό τη διεύθυνση του μαέστρου Anatolij Vasile'v. Το CANTIERE OBRAZ είναι ένα σύστημα θεατρικής παραγωγής δια βίου μάθησης που απευθύνεται σε όλους, με στόχο τη διάδοση του πολιτισμού, τη δημιουργία ενός ευαισθητοποιημένου κοινού, εραστών του θεάτρου και του πολιτισμού γενικότερα, καθώς και την εκπαίδευση και τη διδασκαλία της συνεργασίας μεταξύ των ανθρώπων. Η δραστηριότητα του θιάσου, στην πραγματικότητα, καθοδηγείται από μια διττή κατεύθυνση: τη σύνδεση με μια διεθνή θεατρική παράδοση της ρωσικής παιδαγωγικής μήτρας και μια έντονη εκπαιδευτική και θεατρική παραγωγική δραστηριότητα που απευθύνεται κυρίως στις νεότερες γενιές.

Το μνημόνιο συνεργασίας προβλέπει τη συνεργασία και την υλοποίηση δραστηριοτήτων για παιδιά 0-6 ετών και οικογένειες με τους ακόλουθους στόχους:

- προώθηση της τέχνης και του πολιτισμού,
- διευκόλυνση των οικογενειών, προσφέροντας ειδικές εκπτώσεις για τη συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες,
- συμμετοχή συντονιστών και εκπαιδευτικών 0-6 στην οργάνωση προγραμμάτων δημιουργικότητας και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης για ομάδες παιδιών 0-6.

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ "SCHOOLS TO GROW

Το "Scuole Per Crescere" είναι ένα δίκτυο σχολικών επιχειρήσεων, ενοριακών σχολείων και υπηρεσιών για την προσχολική αγωγή, κυρίως στην επικράτεια της Τοσκάνης. Συγκεντρώνει περισσότερες από εκατό εκπαιδευτικές πραγματικότητες και περισσότερους από 5.000 μαθητές. Τα σχολεία αυτά γεννήθηκαν με την πάροδο του χρόνου από την πρωτοβουλία των εκκλησιών, των ενοριών, των συλλόγων και των γονέων που είχαν στο μυαλό τους τα παιδιά και την εκπαίδευσή τους. Την τελευταία δεκαετία, αυτές οι εκπαιδευτικές πραγματικότητες έχουν ενοποιηθεί υπό τη

διαχείριση διαφόρων μη κερδοσκοπικών κοινωνικών συνεταιρισμών σε ένα δίκτυο ιδρυμάτων που έχουν δεσμευτεί για τη σχολική εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Ομάδα στόχος: Οικογένειες και εκπαιδευτικοί 0/6.

1) Μίλησε για τα νοικοκυριά αριθ. 48 από τα οποία:

- Αιτήματα γονέων που αναζητούν πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες για παιδιά με αναπηρίες και μαθησιακές δυσκολίες αριθ. 28
- Αιτήματα γονέων που αναζητούν πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες αριθ. 20

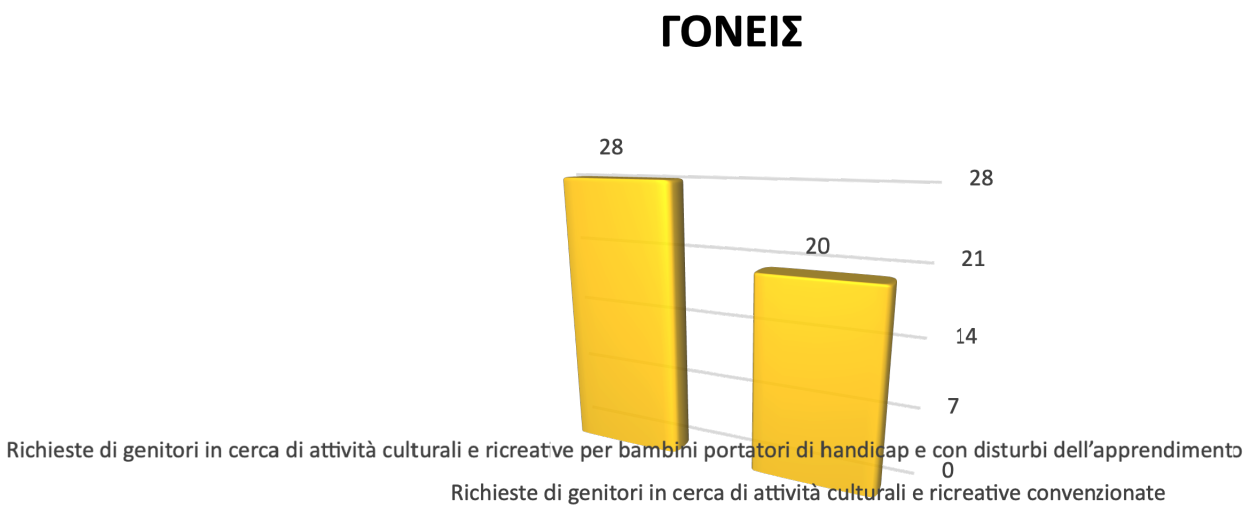

Σχήμα 8: Οικογένειες του Spoke Τέχνες και Πολιτισμός

2) Εκπαιδευτικοί 0/6 που χρησιμοποίησαν το Spoke Nr. 68 εκ των οποίων:

- Αιτήσεις για εξωσχολικά πολιτιστικά εργαστήρια αριθ. 40
- Αιτήσεις για συμβόλαια μουσείων και θεατρικών δραστηριοτήτων αριθ. 28

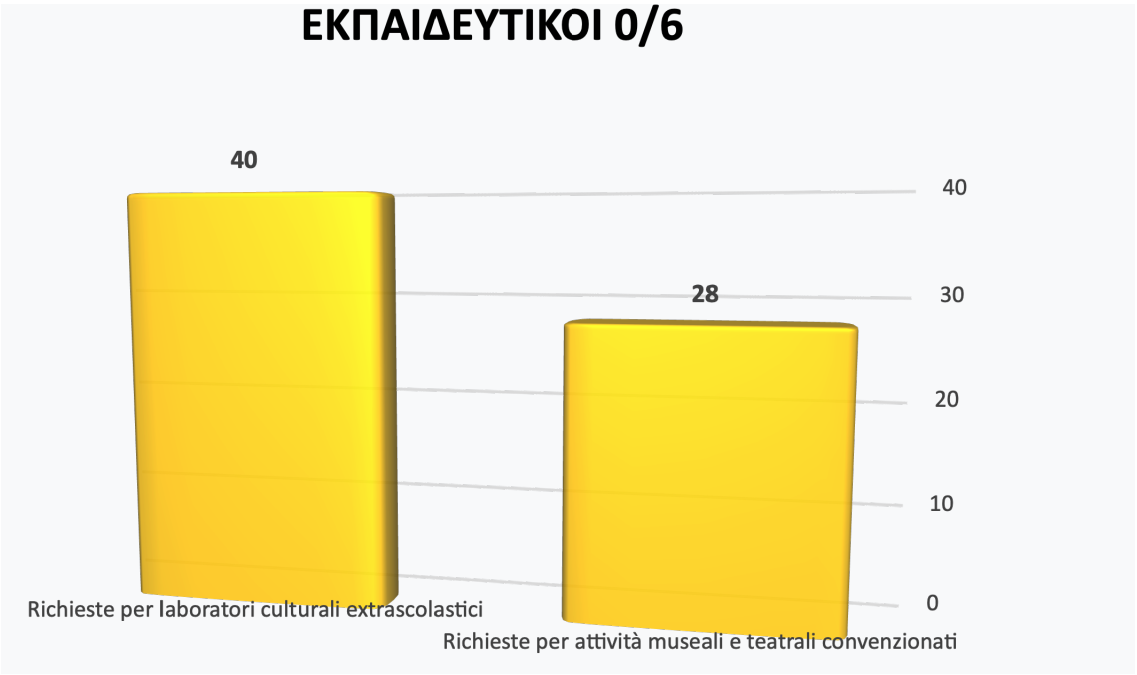

Σχήμα 9: Εκπαιδευτικοί/επαγγελματίες ΕΚΕΠ του Spoke Τέχνες και Πολιτισμός

Συμπεράσματα: Το Spoke λειτούργησε ως "διαμεσολαβητής", ως μια οντότητα ικανή να δημιουργεί συνδέσεις, να προτείνει και να ενσωματώνει.

Μια από τις ειδικές λειτουργίες που προσέδωσαν αξία και ποιότητα στη δράση προώθησης και απόλαυσης πολιτιστικών εκδηλώσεων, εκθέσεων, επισκέψεων, ήταν η δράση "επιλογής" που πραγματοποιούσε ο κόμβος για τα σχολεία, τις οικογένειες και τους σχολικούς συντονιστές, αφενός, και η δυνατότητα εντοπισμού ευνοϊκότερων όρων, ομαδικών εκπτώσεων, μειώσεων, ειδικών προσφορών που παρείχαν οικονομικό όφελος, αφετέρου. Στο πλαίσιο της επιλογής εκδηλώσεων και ευκαιριών, το προσωπικό του Spoke μπόρεσε επίσης να εντοπίσει ευκαιρίες για συμφωνίες και συνεργασίες με πολιτιστικά ιδρύματα της περιοχής, εξατομικευμένες επισκέψεις με ειδικούς ξεναγούς για παιδιά και "εξατομικευμένες" επισκέψεις προσαρμοσμένες στις ανάγκες οικογενειών, σχολείων και τάξεων με πολύ μικρά παιδιά.

2.5.Spoke Υγεία

Στόχοι: Το Spoke έχει ως στόχο να υποστηρίξει τα παιδιά των εμπλεκόμενων σχολείων, τις οικογένειές τους, τους εκπαιδευτικούς και τους δασκάλους. Η παρεχόμενη στήριξη

στοχεύει ιδίως σε όλες εκείνες τις καταστάσεις μεγαλύτερης ευπάθειας, που αφορούν την αναπηρία ή άλλες ευπάθειες για τις οποίες είναι χρήσιμη μια πιο ευκρινής και ειδική παρέμβαση, με στόχο να συνοδεύσει τις οικογένειες στην αποδοχή της πραγματικότητας που τις βρίσκει ως γονείς και άτομα.

Κατά τη διάρκεια της πειραματικής φάσης, η οποία συνέπεσε με τις εναλλασσόμενες φάσεις της περιόδου περιορισμού λόγω του Covid-19, οι χειριστές του Spoke παρατήρησαν σημαντική έκπτωση στην αυτονομία και στις δεξιότητες σχέσεων στην ηλικιακή ομάδα 0-6 ετών. Κατά τη φάση της έκτακτης υγειονομικής ανάγκης, τα παιδιά και οι οικογένειές τους υπέστησαν σημαντικούς περιορισμούς που περιόρισαν δραστικά τη συμμετοχή τους σε πλαίσια κοινωνικοποίησης. Κατά συνέπεια, τα παιδιά ήταν λιγότερο προετοιμασμένα για τις απαιτήσεις που τους έθετε το σχολικό πλαίσιο όσον αφορά την απόκτηση εργαλείων και δεξιοτήτων. Συνηθισμένα να συχνάζουν σχεδόν αποκλειστικά στο οικογενειακό περιβάλλον, στο οποίο η κοινωνικοποίηση περιορίζεται στα μέλη της οικογένειας και στο οποίο οι απαιτήσεις είναι σαφώς χαμηλότερες από ό,τι στο σχολικό περιβάλλον, τα παιδιά δεν είχαν τη δυνατότητα να βρεθούν στη λεγόμενη "ζώνη εγγύς ανάπτυξης" (Winnicott,) εντός της οποίας οι απαιτήσεις που τίθενται δεν είναι ούτε πολύ εύκολες και συνεπώς υποτιμητικές και αποθαρρυντικές, ούτε πολύ δύσκολες και συνεπώς απογοητευτικές, αλλά επαρκείς για τις δυνατότητες του παιδιού και συνεπώς παρακινητικές για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων, ικανοτήτων και εργαλείων.

Η επιστροφή στο σχολείο, επομένως, έφερε τα παιδιά αντιμέτωπα με ένα πλαίσιο που δεν ήταν εύκολο να αντιμετωπιστεί και αυτό ανάγκασε τα σχολεία να αναπροσαρμόσουν τα προγράμματα και τις δραστηριότητές τους, ώστε να γίνει η ένταξη πιο σταδιακή, αλλά και αποσταθεροποίησε τις οικογένειες, οι οποίες βρέθηκαν να αναδιατυπώνουν έναν έλεγχο της πραγματικότητας για τον οποίο δεν ήταν προετοιμασμένες.

Από την κατάσταση αυτή προέκυψαν νέα αιτήματα των γονέων σχετικά με την αναπτυξιακή κατάσταση των παιδιών τους, για στοχευμένες εκπαιδευτικές στρατηγικές και σε ορισμένες περιπτώσεις για μια πιο εμπεριστατωμένη αξιολόγηση της κατάστασης.

Προσωπικό: Το προσωπικό που συμμετείχε στο Spoke ήταν: 1) η Ψυχοπαιδαγωγική Ομάδα του Δικτύου "Σχολεία για την Ανάπτυξη" (αναφορές για την ένταξη, την

αναπηρία, τις μαθησιακές διαταραχές και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες). Η ομάδα αποτελούνταν από ψυχολόγους, παιδαγωγούς, αναλυτές συμπεριφοράς, ψυχοθεραπευτές και εκπαιδευτικούς. Αυτή η συγκεκριμένη διεπιστημονική προσέγγιση επέτρεψε την παρέμβαση με πιο ολοκληρωμένο και ολοκληρωμένο τρόπο.

Οι εμπειρογνώμονες αυτοί συμμετείχαν με στόχο την υποστήριξη των οικογενειών και των επαγγελματιών του ΕΚΕΠ (συντονιστές και εκπαιδευτικοί). Εργάστηκαν για να υποστηρίξουν τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς στην ανίχνευση των αναπτυξιακών προβλημάτων, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στην αναζήτηση στρατηγικών επικοινωνίας, σχέσεων και εκπαίδευσης που ταιριάζουν καλύτερα στα χαρακτηριστικά του παιδιού.

Ειδικότερα, οι παρεμβάσεις αφορούσαν την υποστήριξη της γονικής μέριμνας. Οικογένειες προσέγγισαν το Spoke αυτοπροσώπως και τηλεφωνικά, αναφέροντας αμφιβολίες σχετικά με το πώς θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τα παιδιά τους στην ανάπτυξή τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, επρόκειτο για καθαρά εκπαιδευτικά προβλήματα, για τα οποία αρκούσε να δοθούν ενδείξεις σχετικά με χρήσιμες στρατηγικές σε σχέση με το αναπτυξιακό στάδιο του παιδιού και τους προσωπικούς πόρους των γονέων. Σε άλλες περιπτώσεις, επρόκειτο για γονείς οι οποίοι, παρατηρώντας μια δυσκολία στη σχέση τους με τα παιδιά τους και στη σχέση των παιδιών τους με διάφορα πλαίσια, ανέφεραν ότι υπήρχε ανάγκη να διερευνηθεί σε μεγαλύτερο βάθος το προφίλ του παιδιού. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το έργο συνόδευε τους γονείς στο να συνειδητοποιήσουν την παρουσία μιας άτυπης νευροανάπτυξης στο παιδί τους, με τη συνακόλουθη ενεργοποίηση μιας οδού με τη νευροψυχιατρική ομάδα του Ο.Δ.Α..

2) Προκειμένου να υπάρχουν πόροι και στον κλινικό τομέα, ξεκίνησε συνεργασία με το νευροψυχιατρικό τμήμα της O.D.A. Opera Diocesana Assistenza (Κλινικά Κέντρα Αποκατάστασης και Ολοκληρωμένες Προσωπικές Υπηρεσίες), ενός οργανισμού που διαθέτει ομάδα εμπειρογνωμόνων στον τομέα της διάγνωσης και της αποκατάστασης. Η O.D.A. είναι ένας οργανισμός υγειονομικής βοήθειας που διαχειρίζεται τέσσερις εγκαταστάσεις στην περιοχή της Φλωρεντίας και προσφέρει σφαιρική φροντίδα για παιδιά και ενήλικες με αναπηρία, με εξατομικευμένα προγράμματα αποκατάστασης και φροντίδας χάρη στην τεχνογνωσία πολλών ειδικών.

3) Το προσωπικό της Associazione Progetto Villa Lorenzi (Εκπαιδευτικές υπηρεσίες για την πρόληψη και την αποκατάσταση της δυσφορίας και του εθισμού των νέων). Η ένωση έχει διαθέσει τους ειδικούς κλινικούς παιδαγωγούς της που έχουν εκπαιδευτεί στον τομέα της πρόληψης και της αποκατάστασης των εξαρτήσεων. Το πρόγραμμα Villa Lorenzi υποστηρίζει τους γονείς στην άσκηση του παιδαγωγικού τους ρόλου και τους βοηθά να εφοδιαστούν με δεξιότητες και εργαλεία για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που αναπόφευκτα δημιουργεί η ανατροφή των παιδιών τους.

Οι παρεμβάσεις αποσκοπούσαν στο να αναδείξουν τους κινδύνους ή τους εθισμούς σε ουσίες, τυχερά παιχνίδια, ψηφιακά εργαλεία και μέσα κοινωνικής δικτύωσης εντός της οικογενειακής μονάδας και, κατά συνέπεια, να καθοδηγήσουν τα άτομα να υιοθετήσουν συμπεριφορές τρόπου ζωής που θα περιόριζαν τον κίνδυνο προσφυγής στη χρήση ουσιών.

Άλλες παρεμβάσεις έγιναν για λογαριασμό γονέων που, εκτός από παιδιά ηλικίας 0-6 ετών, είχαν και παιδιά εφήβων, σε ορισμένες περιπτώσεις από προηγούμενες σχέσεις, με τα οποία ήταν απαραίτητο να αποκατασταθούν σχέσεις διαλόγου και υποστήριξης.

Δραστηριότητες: Οι δραστηριότητες απευθύνονταν σε δύο ομάδες-στόχους: οικογένειες και εκπαιδευτικούς.

1) Δραστηριότητες που απευθύνονται σε γονείς με τους ακόλουθους στόχους:

- Ακρόαση των γονέων για θέματα που αφορούν τα παιδιά τους.
- Δημιουργία μιας υπηρεσίας ψυχολογικής, παιδαγωγικής και εκπαιδευτικής συμβουλευτικής που μπορεί να προωθήσει και να ενισχύσει τους εσωτερικούς πόρους του γονέα.
- Εντοπίστε τα αναπτυξιακά προβλήματα του παιδιού τόσο στο σχολικό όσο και στο οικογενειακό πλαίσιο.
- Βοηθώντας τον γονέα να προβληματιστεί σχετικά με τους τρόπους επικοινωνίας που χαρακτηρίζουν τη σχέση με τα παιδιά του.
- Καθοδηγήστε τον γονέα στην εξεύρεση μιας χρήσιμης οδού για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν.
- Να αποτρέψει, μέσω της έγκαιρης παρέμβασης, την επιδείνωση των προβλημάτων και των δυσάρεστων καταστάσεων, με πιθανές επιπτώσεις και στο σχολικό περιβάλλον. Να αποτελεί ένα εργαλείο, έναν τρόπο και μια ευκαιρία για την υποστήριξη της γονικής μέριμνας.

- Συνεργασία για την κατασκευή ειδικών διαδρομών χρήσιμων για την αντιμετώπιση κρίσιμων καταστάσεων και για τις οποίες είναι αναγκαία η πιθανή παραπομπή στις αρμόδιες εδαφικές υπηρεσίες.

2) Δραστηριότητες που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς με τους ακόλουθους στόχους:

- Ενεργός αντιπαράθεση σε σχέση με θέματα που αφορούν το εκπαιδευτικό έργο του εκπαιδευτικού.
- Εμβάθυνση του προβληματισμού για όλες εκείνες τις κρίσιμες καταστάσεις από τις οποίες μπορεί να προκύψουν συγκρουσιακές σχέσεις μεταξύ των εμπλεκομένων.
- Συνεργασία για τη δημιουργία μονοπατιών εντοπισμού και αντιμετώπισης προβληματικών καταστάσεων και πιθανή παραπομπή στις αρμόδιες εδαφικές υπηρεσίες.
- Προώθηση της ενσωμάτωσης των εκπαιδευτικών στρατηγικών μεταξύ σχολείου και οικογένειας.
- Να αποτελέσει εργαλείο για την κατάρτιση και την επανεκπαίδευση του διδακτικού προσωπικού.
- Ανάγνωση της δυσφορίας των μαθητών και της δυναμικής των συγκρούσεων στην τάξη για την παροχή στρατηγικών που προάγουν τις θετικές σχέσεις μέσα από μονοπάτια συναισθηματικής και σχεσιακής επίγνωσης και ικανότητας.
- Υποστήριξη των εκπαιδευτικών στο εκπαιδευτικό τους έργο, ιδίως στη διαχείριση των παρεμβάσεων για παιδιά με αναπηρίες και άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Σχεδιασμός, σε συνεργασία με τη διδακτική ομάδα, στοχευμένων εκπαιδευτικών παρεμβάσεων με στόχο τη θετική βελτίωση του κλίματος μέσα στην τάξη.
- Διαμεσολάβηση μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων για την οικοδόμηση κοινών εκπαιδευτικών στρατηγικών.
- Δημιουργία γόνιμου εδάφους για τη συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας.
- Δημιουργία μιας εκπαιδευτικής απάντησης με τη συμμετοχή των παιδιών, των γονέων, των εκπαιδευτικών και την αξιοποίηση όλων των πόρων της περιοχής.

3) Δραστηριότητες για την υποστήριξη της γονικής μέριμνας και την πρόληψη της δυσφορίας και του εθισμού με τους ακόλουθους στόχους:

- Ακρόαση των γονέων για τα προσωπικά προβλήματα που προκαλούνται από τις εξαρτήσεις και διοχέτευσή τους στις εδαφικές υπηρεσίες και στις διαδρομές που υλοποιεί το πρόγραμμα Villa Lorenzi.
- Βοηθώντας τον γονέα να προβληματιστεί σχετικά με τους επικοινωνιακούς τρόπους που χαρακτηρίζουν τη σχέση με τα παιδιά του, προκειμένου να βρει πιο αποτελεσματικούς και λειτουργικούς τρόπους σχέσης.
- Καθοδηγήστε τον γονέα στην εξεύρεση μιας χρήσιμης οδού για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν.

Ομάδα στόχος: Οικογένειες και εκπαιδευτικοί 0/6 και συντονιστές 0/6.

1) Μίλησε για τα νοικοκυριά αριθ. 507 εκ των οποίων:

- Ερωτήσεις σχετικά με τη διαχείριση προβληματικής συμπεριφοράς αριθ. 208
- Αιτήματα σχετικά με τη διάσταση της γλώσσας αριθ. 74
- Αιτήματα σχετικά με τη διάσταση των σχέσεων, της αλληλεπίδρασης και της κοινωνικοποίησης αριθ. 61
- Αιτήματα σχετικά με την αυτονομία και τον προσανατολισμό αριθ. 105
- Αιτήματα σχετικά με τη διαχείριση των παιδιών με αναπηρίες αριθ. 59

ΓΟΝΕΙΣ

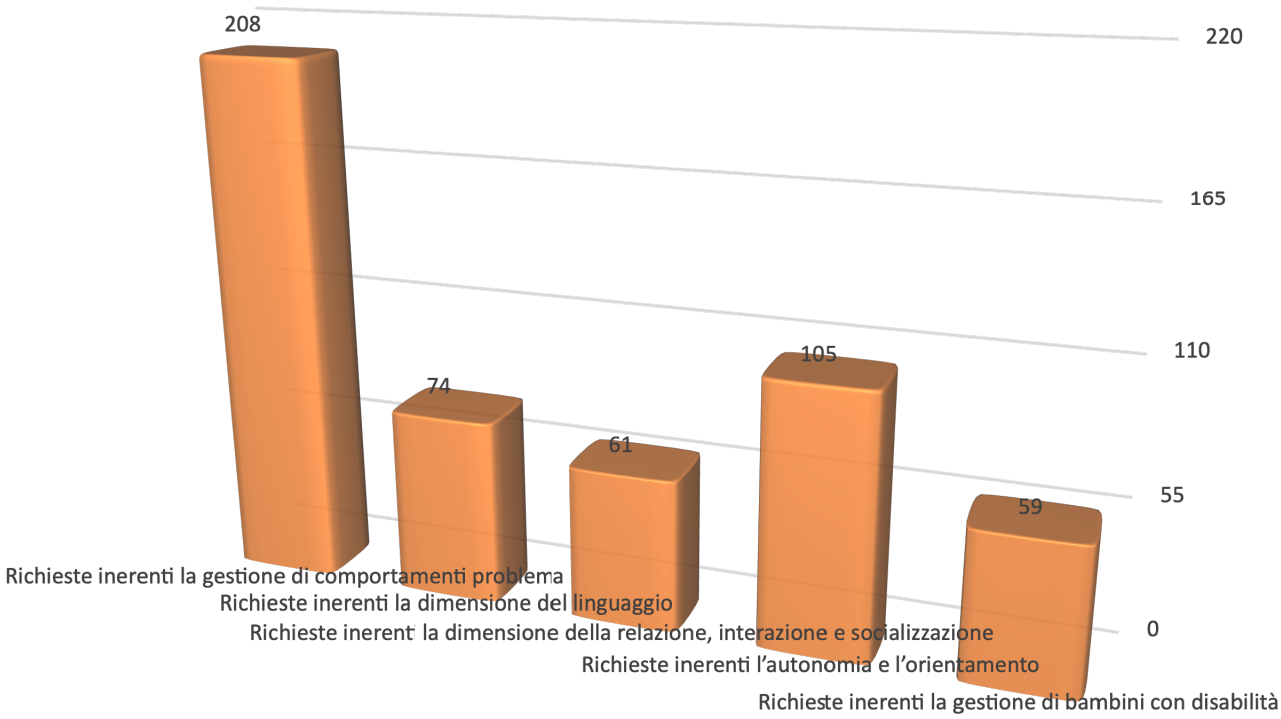

Σχήμα 10: Οικογένειες του Spoke Υγεία

2) Εκπαιδευτικοί 0/6 που χρησιμοποίησαν το Spoke No. 145 εκ των οποίων:

- Αιτήματα σχετικά με τη διαχείριση της προβληματικής συμπεριφοράς αριθ. 56
- Αιτήματα σχετικά με τη διάσταση της γλώσσας αριθ. 21
- Αιτήματα σχετικά με τη διάσταση των σχέσεων, της αλληλεπίδρασης και της κοινωνικοποίησης αριθ. 33
- Αιτήματα σχετικά με την αυτονομία και τον προσανατολισμό αριθ. 13
- Αιτήματα σχετικά με τη διαχείριση των παιδιών με αναπηρίες αριθ. 22

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ 0/6

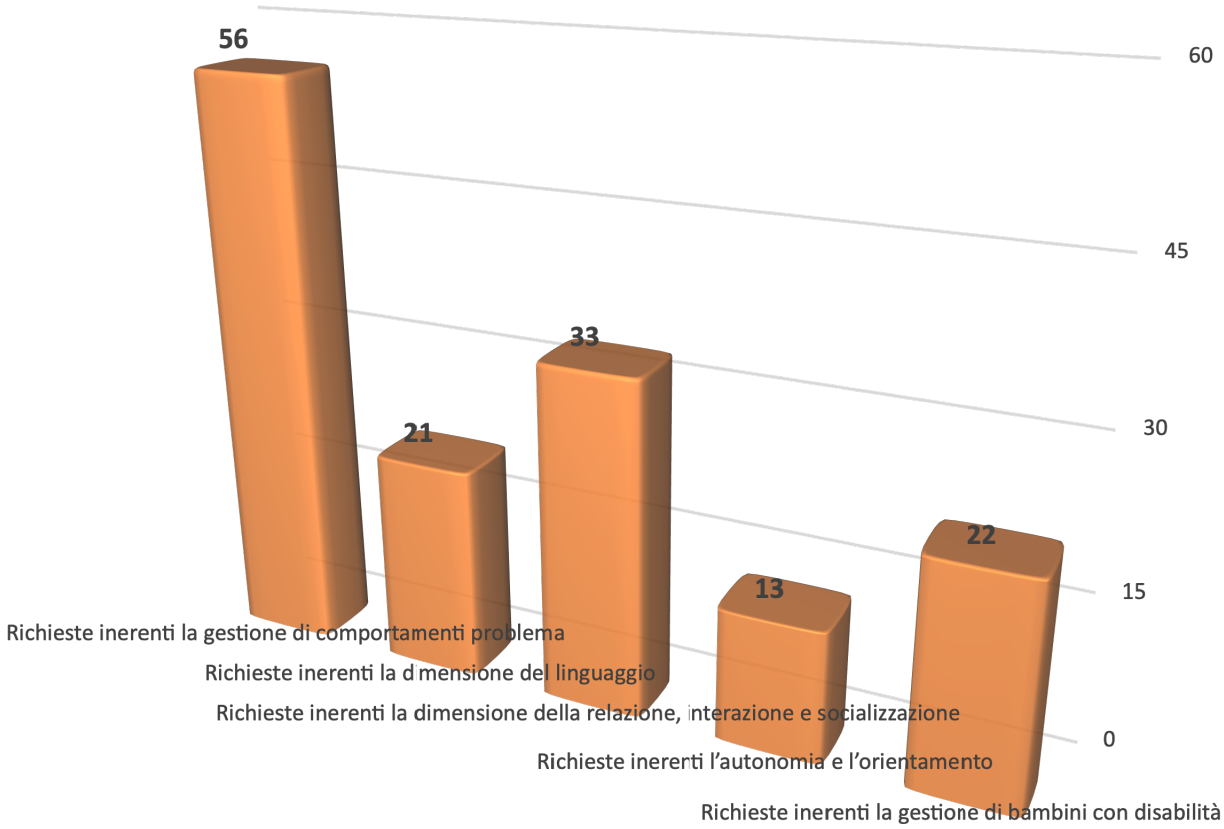

Σχήμα 11: Εκπαιδευτικοί/επαγγελματίες ECEC του Spoke Υγεία

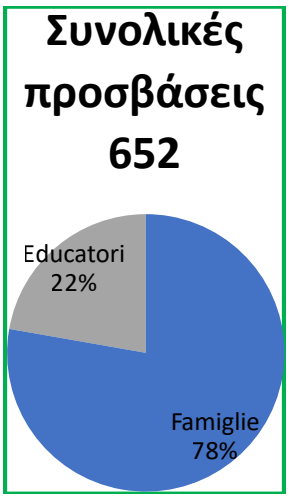

Σχήμα 12: Συνολικές προσβάσεις στο Spoke Υγεία

Συμπεράσματα*:* Διαπιστώθηκε η ανάγκη να καθοδηγούνται και να καθοδηγούνται οι οικογένειες στο δύσκολο έργο της ανατροφής των παιδιών τους. Το έργο αυτό είναι ακόμη πιο δύσκολο όταν παρουσιάζουν δυσκολίες που σχετίζονται με αναπηρίες, DSA και BES. Ορισμένες αναπηρίες, οι οποίες από τη φύση τους περιορίζουν τη σχέση γονέα-παιδιού, συνεπάγονται την επανεκτίμηση των προσδοκιών που ο γονέας συνήθως διατυπώνει στις σκέψεις του για τη σχέση και τη ζωή με το παιδί. Αυτή η διαδικασία της επανεκτίμησης συχνά έρχεται να δοκιμάσει σοβαρά τη λογική των γονέων, οι οποίοι πρέπει να συνοδεύονται στην αναζήτηση πόρων στην περιοχή και κατάλληλων μονοπατιών για το παιδί τους και συχνά και για τους ίδιους.

2.6.Spoke Γλώσσα και Επικοινωνία, επίσης Ψηφιακή

Στόχοι: Το Spoke στοχεύει στην προώθηση της γλωσσικής και πολιτιστικής ένταξης οικογενειών και παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Τα τελευταία χρόνια τα σχολεία μας έχουν πράγματι δει μια σημαντική αύξηση της παρουσίας αλλοδαπών μαθητών δεύτερης γενιάς σύμφωνα με μια διαφοροποιημένη κατανομή στις διάφορες βαθμίδες του σχολείου: πάνω από το 80% είναι παρόντες στα σχολεία προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης- οι αλλοδαποί δεύτερης γενιάς αυξάνονται ελαφρώς στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας. Στα νηπιαγωγεία υπάρχει σημαντικό ποσοστό αλλοδαπών (45%) που φοιτούν σε μη κρατικά σχολεία.

Η παρουσία αλλοδαπών μαθητών στα ιταλικά σχολεία αυξάνεται και απαιτεί διάκριση μεταξύ μαθητών με μη ιταλική υπηκοότητα αλλά γεννημένων στην Ιταλία και μαθητών πρόσφατης μετανάστευσης. Οι πρώτοι, παρά το γεγονός ότι είναι ξένης καταγωγής, δεν διαφέρουν πολύ από τους Ιταλούς συνομηλίκους τους, έχουν την ίδια σχολική εκπαίδευση και παρουσιάζουν τις ίδιες κρισιμότητες, μιλούν ιταλικά με την ίδια ιδιωματική προφορά, ακόμη και αν συχνά δεν τη μιλούν στην οικογένεια, έχουν παρόμοιες προτιμήσεις και συνήθειες- γι' αυτούς υπάρχει συχνά ένα πρόβλημα συνολικής ενσωμάτωσης, αλλά χωρίς ανησυχητικούς τόνους. Το πρόβλημα της ένταξης, από την άλλη πλευρά, ανακύπτει περισσότερο και κυρίως για τους μαθητές

πρόσφατης μετανάστευσης, οι οποίοι δεν γνωρίζουν τη γλώσσα και συχνά βρίσκονται σε καταστάσεις πραγματικής περιθωριοποίησης, καθώς είναι μέλη οικογενειών με σαφώς καθορισμένα πολιτισμικά και εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά και μιλούν κυρίως τη μητρική τους γλώσσα.

Προσωπικό: Το προσωπικό που συμμετείχε στο Spoke ήταν: 1) Διαμεσολαβητές από το δίκτυο "Scuole per Crescere", ειδικοί στη διδασκαλία της ιταλικής γλώσσας σε αλλοδαπούς διαφόρων εθνικοτήτων. Η συνεργασία σήμαινε ότι οι εμπειρογνώμονές τους, παιδαγωγοί, πολιτισμικοί διαμεσολαβητές, λογοθεραπευτές, θα μπορούσαν να είναι διαθέσιμοι στις πολλές οικογένειες που είχαν ανάγκη.

2) Το προσωπικό του Περιφερειακού Διαπολιτισμικού Κέντρου "Gli Anelli Mancanti". Η ένωση αυτή ιδρύθηκε ως μια αθροιστική εμπειρία νέων Ιταλών και μεταναστών, η οποία χαρακτηρίστηκε από την αρχή από την υψηλή συμμετοχή των μεταναστών στις διάφορες δραστηριότητες και υπηρεσίες που προσφέρονται. Ιδρύθηκε ως "μη αναγνωρισμένο ψυχαγωγικό σωματείο" που βασίστηκε σε θεατρικές δραστηριότητες και στη διδασκαλία της ιταλικής γλώσσας σε μετανάστες, και σταδιακά επικεντρώθηκε τόσο στην υποστήριξη των τελευταίων και των ατόμων που ζουν σε καταστάσεις κοινωνικού και οικονομικού περιθωρίου, όσο και στην ευαισθητοποίηση για τα ζητήματα της μετανάστευσης και της συνύπαρξης των πολιτισμών, σε συνεχή διάλογο με την επικράτεια. Η ένωση είναι παρούσα στην περιοχή της Φλωρεντίας από τη δεκαετία του 1990, αλλά έχει επίσης παραρτήματα και σε άλλες πόλεις της Τοσκάνης.

Δραστηριότητες: Υπήρχαν τρία είδη δραστηριοτήτων:

1) Δραστηριότητες που απευθύνονται σε γονείς:

- Γραφείο ακρόασης για τους γονείς προκειμένου να κατανοήσουν το επίπεδο γνώσης των ιταλικών τους.
- Παροχή χρήσιμων πληροφοριών στους γονείς σχετικά με την πρόσβαση στις υπηρεσίες.
- Παροχή υποστήριξης στην κατανόηση εγγράφων που σχετίζονται με τις καθημερινές δραστηριότητες.
- Αποστολή στις εγκαταστάσεις της ένωσης εταίρων για μαθήματα ιταλικής γλώσσας.
- Παρουσία γλωσσικών διαμεσολαβητών κατά τις προγραμματισμένες συναντήσεις με τους εκπαιδευτικούς.

2) Δραστηριότητες που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς 0-6:

- Παροχή καλών πρακτικών για τη διασφάλιση της ένταξης των ξενόγλωσσων παιδιών.
- Συμβουλές και υποστήριξη για την προώθηση της επικοινωνίας με τις ξένες οικογένειες.
- Παρουσία πολιτισμικών και γλωσσικών διαμεσολαβητών στην τάξη και στις συνεντεύξεις με τις οικογένειες.
- Παροχή χρήσιμων εργαλείων και στρατηγικών για την προώθηση της επικοινωνίας με αλλοδαπά παιδιά.

3) Δραστηριότητες για παιδιά:

- Παρουσία πολιτισμικών και γλωσσικών διαμεσολαβητών στην τάξη.
- Διάρθρωση διαδρομών για την προώθηση της χρήσης της ιταλικής γλώσσας.
- Διάρθρωση δραστηριοτήτων που προάγουν τη γνώση διαφορετικών πολιτισμών.

<u>Ομάδα στόχος</u>: Οικογένειες και εκπαιδευτικοί 0/6.

1) Κατοικίες αριθ. 164

2) Εκπαιδευτικοί 0/6 που χρησιμοποίησαν το Spoke No. 92

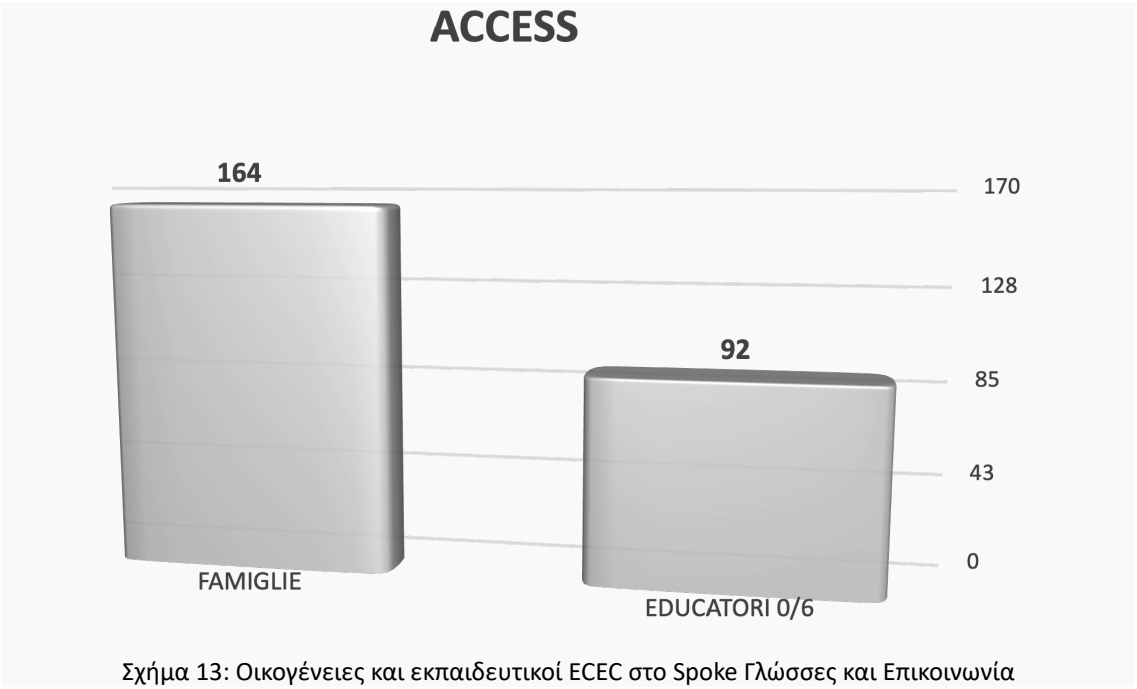

Σχήμα 13: Οικογένειες και εκπαιδευτικοί ECEC στο Spoke Γλώσσες και Επικοινωνία

Συμπεράσματα: Οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν με τις οικογένειες επέτρεψαν τη σύναψη σχέσης με τους γονείς των παιδιών και τη δημιουργία μιας εκπαιδευτικής συμμαχίας που είναι θεμελιώδης για την εκπαιδευτική πορεία των παιδιών τους. Για τις οικογένειες αυτές ήταν μια συγκεκριμένη και λειτουργική βοήθεια η δυνατότητα να απευθύνονται στο σχολείο και να έχουν μια υποστήριξη για να σχετίζονται τόσο με τη σχολική πραγματικότητα όσο και με τις διάφορες πραγματικότητες που είναι χρήσιμες για τη βελτίωση της ψυχοσωματικής ευεξίας όλων των μελών του οικογενειακού πυρήνα. Οι δύο εμπλεκόμενες πραγματικότητες εργάστηκαν για παρεμβάσεις μέσα στο σχολικό περιβάλλον, στο οποίο ήταν δυνατή η υποστήριξη των παιδιών στις σχέσεις τους με τους συνομηλίκους και τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια των προγραμματισμένων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Αυτό επέτρεψε σημαντική βελτίωση της ένταξης στην τάξη με θετικό αντίκτυπο στην εκμάθηση νέων δεξιοτήτων από τα παιδιά. Αυτό το είδος παρέμβασης παρείχε επίσης στους εκπαιδευτικούς την ευκαιρία να παρατηρήσουν και στη συνέχεια να εφαρμόσουν στην πράξη τις υποδείξεις που έλαβαν όσον αφορά τις καλές πρακτικές που πρέπει να εφαρμοστούν για την ένταξη σε τάξεις με αλλοδαπούς μαθητές.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες εκτός του σχολείου, ο σύλλογος "Gli Anelli Mancanti" συμμετείχε με τα παιδιά και τις οικογένειές τους σε απογευματινά μαθήματα ιταλικής γλώσσας. Ωστόσο, ως οργανισμός που ασχολείται γενικά με την πολυπολιτισμικότητα, μπόρεσε να παρέχει μια σειρά από πρόσθετες υπηρεσίες και δραστηριότητες στις εγκαταστάσεις του, με απώτερο στόχο την ενσωμάτωση των πολιτισμικών διαφορών των αλλοδαπών στον κοινωνικό ιστό της περιοχής.

4.3. Τελικές σκέψεις για το Μοντέλο Hub&Spokes

Ο πειραματισμός του F.R.I.E.N.D.E.S.K. με το Μοντέλο Hub&Spokes είχε σαφή αντίκτυπο στην πολιτιστική και κοινωνική αποστέρηση των παιδιών, των γονέων και των οικογενειών καταγωγής.

Το Μοντέλο H&S έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό εργαλείο και παράδειγμα κοινωνικής προσοχής στην παιδική ηλικία που, ξεκινώντας από το θέμα και την εκπαιδευτική κατάσταση έκτακτης ανάγκης, κατάφερε να αγκαλιάσει πολλαπλές

πτυχές της οικογενειακής και κοινωνικής δυστυχίας, επιχειρώντας να τις επιλύσει ή τουλάχιστον να τις μετριάσει, σε μια πορεία ενσωμάτωσης και θετικότητας.

Οι στόχοι που ο κόμβος μας έχει καταγράψει, αντιμετωπίσει και τουλάχιστον εν μέρει επιτύχει και επιλύσει μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Ενίσχυση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των δασκάλων και των εκπαιδευτικών, των εμπειρογνωμόνων και του προσωπικού των σχολείων μέσω μεθοδολογιών και παιδαγωγικών προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς,
- Παρέμβαση για την πολιτιστική και κοινωνική αποστέρηση των παιδιών και των οικογενειών που ζουν σε πιο επισφαλείς συνθήκες λόγω χαμηλού εισοδήματος, πρόσφατης μετανάστευσης, απώλειας εργασίας, αναλφαβητισμού, ψυχικής αστάθειας, γεωγραφικής περιθωριοποίησης,
- Δημιουργία μιας "εκπαιδευτικής κοινότητας" αποτελούμενης από προσχολικές και πρωτοβάθμιες σχολικές μονάδες, κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, νοσοκομεία, συλλόγους και γενικά όλους όσοι ασχολούνται με τα δικαιώματα των παιδιών, την εκπαίδευση των παιδιών και την κοινωνική ένταξη.

Το μοντέλο υλοποίησε μια ολοκληρωμένη οργάνωση των εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών διαδικασιών, η οποία λειτούργησε με βάση τις βαθιές ανάγκες για υψηλό επαγγελματισμό και δεξιότητες των φροντιστών (εκπαιδευτικοί, δάσκαλοι, συντονιστές, γονείς), και αναχαίτισε την κατάλληλη και αναστοχαστική φροντίδα.

Ο χάρτης με τους ομόκεντρους κύκλους, όπου η Εκπαιδευτική Υπηρεσία υπήρξε το κινητήριο κέντρο ενός ανθρώπινου εκπαιδευτικού μετασχηματισμού, υποστηρίζει και αναπτύσσει μια "ολοκληρωμένη, σχεσιακή και συνεργατική" φροντίδα των παιδιών, των οικογενειών, των επαγγελματιών και των διαφόρων θεσμικών και κοινωνικοπρονοιακών πραγματικοτήτων που εμπλέκονται και είναι παρούσες στην περιοχή.

Αυτό που βιώθηκε με το Μοντέλο Hub&Spokes και τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν ήταν, για όλους τους εμπλεκόμενους, πηγή προσωπικής και επαγγελματικής ικανοποίησης. Με τη συνείδηση ότι αντιμετωπίστηκε μόνο ένα μέρος της δυσφορίας που μέσω των νεότερων αντανακλάται στην κοινωνική δυναμική που διασταυρώνεται με τη ζωή του Κόμβου, υπήρξαν ωστόσο σαφείς ενδείξεις επιτυχίας όσον αφορά την ικανοποίηση των εμπλεκομένων, την

πραγματική βελτίωση ορισμένων πολύ σημαντικών συνθηκών διαβίωσης, όπως η διάσταση της εργασίας, της υγείας και της στέγασης.

Η συνειδητοποίηση αυτή επιβεβαιώνεται από την εκ των υστέρων αξιολόγηση που διενεργήθηκε στις οικογένειες, τους γονείς και τους φροντιστές που απευθύνθηκαν στον Κόμβο. Προκειμένου να εξαχθεί ένα πραγματικό αποτέλεσμα, διεξήχθη μια τελική τηλεφωνική συνέντευξη κατά την οποία συλλέχθηκε το επίπεδο ικανοποίησης των χρηστών. Μπορούμε να αναφέρουμε ότι η ανατροφοδότηση που λάβαμε ήταν κάτι παραπάνω από θετική για το 100% των προσβάσεων στα διάφορα Spokes.

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι οι άνθρωποι έχουν πραγματική ανάγκη να τους καλωσορίζουν και να τους ακούνε και ότι χαιρετίζουν την ευκαιρία πρόσβασης σε μια σειρά ολοκληρωμένων υπηρεσιών υποστήριξης.

Για τους δύο αυτούς λόγους, το FISM αποφάσισε να μην διακόψει τις δραστηριότητες Hub & Spokes του προγράμματος F.R.I.E.N.D.E.S.K., για να αξιοποιήσει στο έπακρο την εμπειρία που προέκυψε σε αυτό το πλαίσιο και να εμπλουτίσει το πανόραμα των σχολικών, πολιτιστικών και κοινωνικών προτάσεων που απευθύνεται στα παιδιά και κυρίως στις οικογένειές τους. Υπάρχει επίγνωση ότι η στήριξη των αναγκών των οικογενειών και των γονέων σημαίνει στήριξη της οικογενειακής διάστασης στο σύνολό της, στήριξη των παιδιών, συγκεκριμένη αντιμετώπιση των δυσκολιών, προώθηση της ένταξης από όλες τις απόψεις.

ΤΑΣΗ HUB&SPOKES

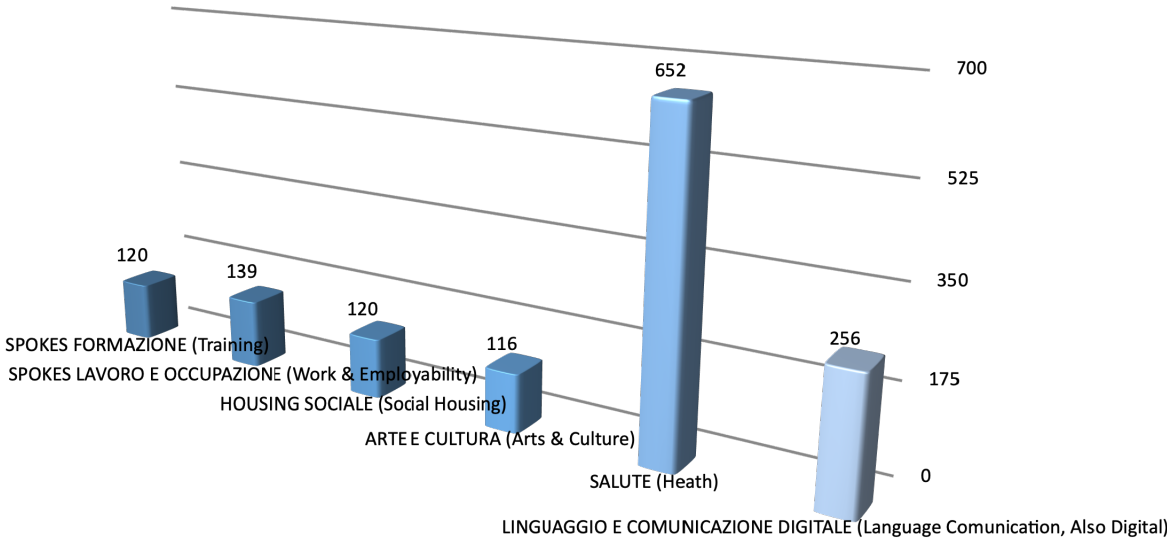

Σχήμα 14: Σύνοψη του Μοντέλου Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K.

5. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ HUB&SPOKES ΣΕ ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ.

5.1. Το πλαίσιο

Στον απόηχο της πανδημίας COVID-19, το Μοντελο Hub&Spokes δοκιμάστηκε επίσης σε **εικονική μορφή,** μέσω της πλατφόρμας F.R.I.E.N.D.E.S.K. www.friendesk.eu/platform/ , που υλοποιήθηκε από την Blue Room Innovation (Ισπανία), με τη βοήθεια του ΚΜΟΡ και της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλίας (Ελλάδα), της Europanet (Ρουμανία), της Know and Can Association (Βουλγαρία).

Η ανάγκη εφαρμογής του Μοντέλου Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K. σε εικονική λειτουργία προέκυψε κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Η πανδημία επηρέασε αρχικά την εφαρμογή του *κλειδώματος στην* Ιταλία, το οποίο στη συνέχεια εξαπλώθηκε σταδιακά σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Το FISM, ως συντονιστής του Μοντέλου, βρέθηκε σε αδυναμία να υλοποιήσει τις δράσεις που σχεδιάστηκαν και προγραμματίστηκαν στο πλαίσιο του Κόμβου, με τη συμμετοχή σχολείων και εκπαιδευτικών και εμπειρογνωμόνων του ECEC. Τα σχολεία ήταν κλειστά, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες γίνονταν μόνο εξ αποστάσεως, οι άνθρωποι ήταν περιορισμένοι στα σπίτια τους με σοβαρούς περιορισμούς στην κινητικότητα και τις μετακινήσεις.

Δεύτερον, η εξάπλωση της πανδημίας στην Ευρώπη επηρέασε διαφορετικά τις χώρες που συμμετείχαν στο έργο. Η πιο κοινή κατάσταση, στο πλαίσιο της σύμπραξης, ήταν η δυσκολία εξεύρεσης κοινών περιόδων ευθυγράμμισης για την εφαρμογή της δοκιμής: η Ισπανία, η Ελλάδα, η Βουλγαρία και η Ρουμανία βίωσαν, όπως και η Ιταλία, περιόδους *αποκλεισμού* που εναλλάσσονταν με περιόδους σχετικής χαλάρωσης των περιορισμών, αλλά σε διαφορετικές χρονικές στιγμές και σχεδόν ποτέ δεν συνέπιπταν.

Αυτό συνεπαγόταν, για την εταιρική σχέση, την ανάγκη να επανεξετάσει και να επανασχεδιάσει τον πειραματισμό του μοντέλου. Παραδόξως, ήταν ακριβώς η χρήση, κατά τη διάρκεια αυτών των μακρών μηνών, πλατφορμών πληροφορικής για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε να επικοινωνούμε, να εργαζόμαστε και να

συναντιόμαστε, που επέτρεψε την επανεξέταση του Μοντέλου Hub&Spokes, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής του εκδοχής.

Αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί η πλατφόρμα F.R.I.E.N.D.E.S.K., η οποία αρχικά σχεδιάστηκε μόνο για τη χρήση του εκπαιδευτικού προγράμματος για εκπαιδευτικούς και εμπειρογνώμονες του ECEC, ως ένας "εικονικός τόπος" όπου οικογένειες, γονείς και φροντιστές παιδιών ηλικίας 0-6 ετών θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση για να λάβουν τις πληροφορίες, την καθοδήγηση και την υποστήριξη που ήδη παρέχει το Μοντέλο ως σχολικός κόμβος.

Αυτό επέτρεψε να ανταποκριθεί σε έναν διττό στόχο: ο πρώτος, άμεσος, ήταν να προσφέρει μια εναλλακτική λύση στην αντικειμενική αδυναμία μετακίνησης στο σχολικό κέντρο- ο δεύτερος, με μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο αντίκτυπο, οδήγησε σε βελτίωση του ίδιου του μοντέλου.

Το εικονικό Μοντέλο Hub&Spokes, που δεν περιορίζεται σε κρίσιμες στιγμές, ανταποκρίνεται σε μια ευρύτερη ανάγκη: να μπορούν οι οικογένειες, οι εκπαιδευτικοί και οι εμπειρογνώμονες να χρησιμοποιούν έναν "εικονικό χώρο", ικανό να καταργήσει τα χρονικά όρια και τις γεωγραφικές αποστάσεις. Ο καθένας, από το σπίτι του, μπορεί να έχει πρόσβαση και να ζητήσει ή να παράσχει πληροφορίες, συμβουλές και συμβουλές.

Από αυτή την άποψη, μπορούμε να πούμε ότι το εικονικό Μοντέλο Hub&Spokes αποτελεί τόσο ένα στοιχείο καινοτομίας όσον αφορά την αρχική σύλληψη και το σχεδιασμό, όσο και έναν παράγοντα ένταξης για όλους εκείνους που ζουν σε διαρθρωτικές καταστάσεις σχετικής απομόνωσης: σκεφτείτε εκείνους που ζουν σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές, σε μικρά νησιά ή σε περιφερειακές ή υπερ-περιφερειακές περιοχές, σε αστικές περιφέρειες, σε περιοχές με μειωμένες υπηρεσίες, σε εσωτερικές ή λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές.

5.2. Η πλατφόρμα F.R.I.E.N.D.E.S.K. Hub&Spokes

Η πλατφόρμα F.R.I.E.N.D.E.S.K. Hub&Spokes είναι ένα εικονικό Help-Desk για οικογένειες, το οποίο στοχεύει στην παροχή πληροφοριών και υποστήριξης σε οικογένειες και τα παιδιά τους από 0 έως 6 ετών σε σχέση με τις ανάγκες τους. Αυτό το Γραφείο Οικογενειακής Βοήθειας είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα όπου εκπαιδευτικοί, δάσκαλοι, εμπειρογνώμονες και εθελοντές μπορούν να

συνεργαστούν για να παρέχουν στις οικογένειες των παιδιών μια υπηρεσία χωρίς αποκλεισμούς και χωρίς αποκλεισμούς.

Υπάρχουν τέσσερα Spokes, δηλαδή τέσσερα εικονικά δωμάτια, ένα για κάθε τομέα αρμοδιότητας και παρέμβασης. Στην ενότητα ΥΓΕΙΑ, στην ενότητα ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, στην ενότητα ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΑΚΟΜΑ και στην ενότητα ΨΗΦΙΑΚΗ, οι γονείς και οι οικογένειες μπορούν να βρουν σχετικές πληροφορίες για τα θέματα της κάθε ενότητας, να συμμετάσχουν σε συναντήσεις με εμπειρογνώμονες, να υποβάλουν ερωτήσεις ή να ζητήσουν εξειδικευμένη υποστήριξη. Ενημερωτικά δελτία, Podcasts, Blogs, συνεντεύξεις με ειδικούς διατίθενται δωρεάν.

Τέλος, το Spoke TRAINING απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και δασκάλους που ενδιαφέρονται να βελτιώσουν την επαγγελματική τους ανάπτυξη. Το πρόγραμμα κατάρτισης F.R.I.E.N.D.E.S.K. διατίθεται δωρεάν. Βασίζεται σε 6 ενότητες και διαφορετικές μαθησιακές δραστηριότητες, οι οποίες προέρχονται κυρίως από τις βέλτιστες εκπαιδευτικές πρακτικές 0-6 και έχουν σχεδιαστεί με την προσέγγιση του αυτο-αναστοχασμού της καθημερινής εκπαιδευτικής δραστηριότητας.

5.3. Δοκιμές

Οι εταίροι ΚΜΟΡ, η Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλίας, η Europanet και η Know and Can Association δοκίμασαν εικονικά τα αντίστοιχα Spokes. Στην εφαρμογή τους συμμετείχαν πολλοί φορείς, κυρίως δάσκαλοι, παιδαγωγοί, ψυχολόγοι, επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά ηλικίας 0-6 ετών, οικογένειες και παιδιά.

Στόχος των δραστηριοτήτων ήταν η επεξεργασία του Μοντέλου Hub&Spokes, η συλλογή δεδομένων, στατιστικών στοιχείων και συνεντεύξεων με τους δικαιούχους και τους φορείς, προκειμένου να εκπονηθεί μια τελική αξιολόγηση και ιδέες για τη μελλοντική εφαρμογή του Μοντέλου Hub&Spokes. Επιπλέον, εντοπίστηκαν ορισμένες καλές πρακτικές για κάθε ακτίνα.

Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τον εντοπισμό τους ήταν:

- Ευελιξία: η πρακτική μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικές ομάδες-στόχους και οι δραστηριότητες μπορούν να τροποποιούνται και να αλλάζουν ανάλογα με τις ανάγκες του εκπαιδευτικού και του παιδιού,

- Εφαρμοστικότητα: η πρακτική μπορεί να εφαρμοστεί σε διαφορετικές ομάδες-στόχους,
- Φιλικότητα προς τον χρήστη: η πρακτική μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο από άτομα που εργάζονται στην εκπαίδευση όσο και από άτομα που δεν έχουν εμπειρία στην εκπαίδευση- οι γονείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν την πρακτική χωρίς προηγούμενη εκπαίδευση,
- Απλότητα: η πρακτική είναι εύκολη,
- Σύνδεση με το θέμα.

5.3.1. Spoke Γλώσσες και Επικοινωνία, επίσης Ψηφιακή - Know and Can Association (Βουλγαρία)

Τομείς παρέμβασης του Spoke Γλώσσες και Επικοινωνία, επίσης Ψηφιακή:

1. Βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των παιδιών στις ξένες γλώσσες.
2. Υποστήριξη της επίλυσης συγκεκριμένων προβλημάτων, όπως η κοινωνική απόρριψη και η απομόνωση στη ζωή του παιδιού.
3. Βοηθήστε τα παιδιά να μάθουν μια ξένη γλώσσα πιο αποτελεσματικά μέσω της μάθησης με βάση το παιχνίδι και επηρεάστε θετικά τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες.
4. Προώθηση της επικοινωνίας μεταξύ των συμμαθητών, αλλά και μεταξύ μαθητών και καθηγητών.
5. Προωθήστε την επικοινωνία μεταξύ των συμμαθητών, ενθαρρύνετέ τους να συνεργάζονται για την επίλυση προβλημάτων και τη μάθηση από κοινού, μέσω της διδασκαλίας από ομοτίμους.

Εμπλεκόμενοι: οι πρακτικές αναπτύχθηκαν από κοινού από άτομα με το ακόλουθο υπόβαθρο:

- Εκπαιδευτικοί
- Εκπαιδευτικοί
- Ψυχολόγοι
- Γονείς
- Άτομα που εργάζονται με παιδιά ηλικίας 0 έως 6 ετών

Κοινό-στόχος:

- Άνθρωποι που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία: δάσκαλοι, εκπαιδευτές, εκπαιδευτές κ.λπ,
- Άνθρωποι που εργάζονται με παιδιά: ψυχολόγοι, παιδαγωγοί κ.λπ.
- Οικογένειες: γονείς και συγγενείς των παιδιών,
- Παιδιά όλων των ηλικιών με έμφαση στα παιδιά ηλικίας 0-6 ετών,

Καλές πρακτικές:

Τίτλος ορθής πρακτικής: Εκμάθηση ξένων γλωσσών με βάση ιστορίες.

Περιγραφή: Προτείνεται ότι οι νεότεροι μαθητές μαθαίνουν ευκολότερα μια ξένη γλώσσα. Οι ιστορίες θεωρούνται πολύτιμο εργαλείο για την εκμάθηση ξένων γλωσσών από τους μικρούς μαθητές, καθώς προσφέρουν τόσο γλωσσικά όσο και προσωπικά οφέλη στα παιδιά σε ένα ασφαλές και χαλαρό περιβάλλον που μειώνει το στρες και το άγχος των μικρών μαθητών, οδηγώντας έτσι σε πιο επιτυχημένη κατάκτηση της γλώσσας. Συστάσεις για ιστορίες:

a) Ο κύριος χαρακτήρας μπορεί να μοιάζει με τους μαθητές στην ηλικία και σε άλλα χαρακτηριστικά, ώστε να είναι εύκολα αναγνωρίσιμος από τα παιδιά.
b) Η επιλογή των άλλων χαρακτήρων μπορεί να βασίζεται στην καθημερινή ζωή των παιδιών (μέλη της οικογένειας, γειτονιά, σχολείο), ώστε να δημιουργηθεί μια διασύνδεση μεταξύ των γνώσεων και των προσωπικών εμπειριών τους και της πλοκής των ιστοριών.
c) Λαμβάνοντας υπόψη την περιορισμένη ικανότητα συγκέντρωσης των μικρών μαθητών, οι ιστορίες πρέπει να είναι σύντομες.
d) Οι ιστορίες μπορούν να γράφονται με τη μορφή διαλόγου, ώστε να εξασφαλίζονται οι κατάλληλες συνθήκες για δραματοποίηση.

Οι ιστορίες χρησιμοποιούνται για να εισαγάγουν ένα ευρύ φάσμα πρόσθετων γλωσσικών στοιχείων στους μαθητές, χωρίς να επηρεάζουν το επίπεδο κατανόησης. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εκμάθηση και επανάληψη του λεξιλογίου, για την πρόκληση συζητήσεων κ.λπ.

Αξιολόγηση: η μέθοδος αυτή αυξάνει τα κίνητρα των μαθητών και τη συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία. Η μέθοδος αυτή δημιουργεί ένα φιλικό και χαλαρό περιβάλλον που επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν τις κοινωνικές και γλωσσικές τους δεξιότητες, ενώ ο παιγνιώδης χαρακτήρας των δραστηριοτήτων οδηγεί στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της φαντασίας των παιδιών.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Βελτίωση των σχέσεων μεταξύ συνομηλίκων μέσω του θεατρικού παιχνιδιού.

Περιγραφή: Το θεατρικό παιχνίδι είναι το είδος του παιχνιδιού στο οποίο τα παιδιά αναλαμβάνουν ρόλους και τους παίζουν για να εξερευνήσουν τον εαυτό τους και το περιβάλλον τους. Προσποιούμενα ότι είναι κάποιος ή κάτι άλλο, τα παιδιά μπορούν να μάθουν νέους τρόπους να εκφράζονται, να μοιράζονται σκέψεις και ιδέες και ακόμη και να έρχονται σε επαφή με τα συναισθήματά τους. Η έναρξη αυτής της δραστηριότητας στο σχολείο μπορεί επίσης να βοηθήσει στη δημιουργία στενότερων σχέσεων μεταξύ των συμμαθητών.

Αξιολόγηση:

- Βοηθά να ανακαλύψει κανείς μια σειρά από θετικές ιδιότητες για τον εαυτό του και τους συντρόφους του και να αποκτήσει αυτοπεποίθηση.
- Ενθαρρύνει τους μαθητές να επικοινωνούν και να συνεργάζονται μεταξύ τους. Η ενασχόληση με το θεατρικό παιχνίδι βοηθά τους μαθητές να μάθουν να αναγνωρίζουν και να σέβονται τις ιδέες, τις προτάσεις και τις δημιουργικές προοπτικές των άλλων.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Πρώιμη εκμάθηση ξένων γλωσσών μέσω παιχνιδιών.

Περιγραφή: Οι τρέχουσες θεωρίες γλωσσικής μάθησης υποθέτουν ότι τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα μέσω της ανακάλυψης και του πειραματισμού και έχουν κίνητρο να μάθουν σε ένα παιχνιδιάρικο και χαλαρό πλαίσιο. Η μέθοδος αυτή περιλαμβάνει παιχνίδια που βασίζονται σε θέματα που πρέπει να διδαχθούν, π.χ. "σχολείο", "γειτονιά", "χρώματα", "προσωπικά αντικείμενα", "ζώα", "τόποι", "φαγητό", "μεταφορές", "ελεύθερος χρόνος", "σώμα", "φύση", "εποχές-καιρικές συνθήκες", "μέσα μαζικής ενημέρωσης" και "πολιτισμός" κ.λπ. Οι μαθητές τοποθετούνται σε διάφορες φανταστικές καταστάσεις. Ο κύριος στόχος αυτής της φάσης είναι να εμπλέξει τους μαθητές στο παιχνίδι και να τους κάνει να "παράγουν" τη γλώσσα και να επικοινωνούν χωρίς να ανησυχούν για το αν τα καταφέρνουν καλά ή άσχημα.

Αξιολόγηση: Αναφέρθηκε ότι η εκμάθηση γλωσσών που πραγματοποιείται σε "παιγνιώδη" ατμόσφαιρα είχε ως αποτέλεσμα (α) την τόνωση των κινήτρων των μαθητών, (β) να τους κάνει να αισθάνονται αυτοπεποίθηση και (γ) τη δημιουργία

θετικής στάσης απέναντι στην εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Ευέλικτα καθίσματα.

Περιγραφή: Τα είδη ευέλικτων καθισμάτων περιλαμβάνουν σκαμνιά, μπάλες θεραπείας, μικρές φορητές καρέκλες κήπου, μαξιλάρια, κουτιά, τροχήλατα καθίσματα, σάκους με φασόλια και ημιώροφα. Έχει διαπιστωθεί ότι οι μη γραμμικές διατάξεις καθισμάτων συχνά επιτρέπουν μεγαλύτερη κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και μαθητών και καθηγητών. Επιπλέον, φαίνεται ότι είναι ευεργετικό για την υγεία των μαθητών.

Αξιολόγηση: Τα ευέλικτα καθίσματα ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη ανεξαρτησία και αυτονομία του μαθητή. Τα ευέλικτα καθίσματα επιτρέπουν επίσης την ταλάντευση, την κούνια, την αναπήδηση, την κλίση ή την ορθοστασία, αυξάνοντας τη ροή οξυγόνου στον εγκέφαλο, την κυκλοφορία του αίματος και τη δύναμη του κορμού. Αυτό καίει περισσότερες θερμίδες και αυξάνει το μεταβολισμό. Βοηθάει επίσης να διατηρούνται τα νεαρά μυαλά σε εγρήγορση και να είναι πιο συγκεντρωμένα. Επιπλέον, καθώς οι μαθητές μοιράζονται το χώρο μάθησης και κάθονται εναλλάξ σε διάφορες θέσεις, μπορούν να συνομιλούν μεταξύ τους όταν χρειάζεται και έτσι να βελτιώνουν τις τεχνικές συζήτησης.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Διδασκαλία από ομότιμους.

Περιγραφή: Αυτή η μέθοδος περιλαμβάνει τα παιδιά που κατανοούν καλύτερα το θέμα να το εξηγούν στους συνομηλίκους τους, βοηθώντας τους να το κατανοήσουν και να διορθώσουν τα λάθη τους. Οι μαθητές μπορούν επίσης να προσπαθήσουν να αναζητήσουν από κοινού απαντήσεις και εξηγήσεις σε σχολικά βιβλία ή άλλες πηγές.

Αξιολόγηση:

- Δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου οι μαθητές μπορούν να μάθουν ως ομάδα
- Βελτιώνει τις δεξιότητες εμπλοκής, επικοινωνίας και αυτονομίας των μαθητών
- Προωθεί την κριτική σκέψη και τη μάθηση με βάση την επίλυση προβλημάτων
- Αυξάνει την κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος
- Δημιουργεί αυτοπεποίθηση και ασφάλεια

Αποτελέσματα και σχόλια:

- Η γλώσσα και η επικοινωνία είναι δεξιότητες που μπορούν να διδαχθούν στα παιδιά με πολλούς διαφορετικούς, μη τυπικούς και περιεκτικούς τρόπους, όχι μόνο μέσω της επίσημης διδασκαλίας.
- Η γλώσσα και η επικοινωνία είναι δεξιότητες που μπορούν να διδαχθούν στα παιδιά μέσα από καθημερινές δραστηριότητες,
- Δεν είναι απαραίτητο να είστε ειδικός με πτυχίο στον τομέα της γλώσσας και της επικοινωνίας για να διδάξετε βασικές δεξιότητες επικοινωνίας στα παιδιά.
- Κάθε δραστηριότητα που σχετίζεται με τη γλώσσα και την επικοινωνία μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικές ομάδες-στόχους παιδιών ανάλογα με τις ανάγκες τους.
- Είναι καλό να καθιερώσετε ευέλικτα κριτήρια για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη γλώσσα και την επικοινωνία, ειδικά όταν εργάζεστε με παιδιά ηλικίας 0 έως 6 ετών, επειδή κάθε παιδί έχει ατομικές ανάγκες.

5.3.2. Spoke Υγεία - ΚΜΟΡ και Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλίας (Ελλάδα)

Τομείς παρέμβασης του Spoke Υγεία:

- Βοηθώντας την ανασφαλή προσκόλληση.
- Μέτρηση της ένταξης των παιδιών με αναπηρία.
- Συμμετοχή παιδιών με αναπηρία.
- Βοηθώντας περιθωριοποιημένα παιδιά.
- Βοηθώντας στην καταπολέμηση του άγχους.
- Προώθηση πρακτικών διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου, την άμβλυνση των μειονεκτημάτων των ευάλωτων νέων και την υποστήριξη της ανθεκτικότητας και της δια βίου μάθησης μέσω μουσικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων.

Εμπλεκόμενοι: οι πρακτικές αναπτύχθηκαν από κοινού από άτομα με το ακόλουθο υπόβαθρο:

- Εκπαιδευτικοί, ψυχοκοινωνιολόγοι ή ειδικοί σε θέματα ψυχολογικής υγείας, οργανισμοί ή/και ειδικοί σε θέματα ζωοθεραπείας.
- Εκπαιδευτικοί και επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα των ανισοτήτων
- Εκπαιδευτικοί, ψυχοκοινωνιολόγοι ή ειδικοί ψυχολογικής υγείας

- γονείς (σε ένα συγκεκριμένο στάδιο για να προσεγγίσουν το παιδί τους - αν είναι δυνατόν)
- Εκπαιδευτικοί και σχολική διοίκηση
- Επαγγελματίες θεραπευτές μουσικής και χορού-κίνησης, εκπαιδευτικοί

Κοινό-στόχος:

- Παιδιά
- Εκπαιδευτικοί
- Μικρά παιδιά
- Φοιτητές

Καλές πρακτικές:

Τίτλος ορθής πρακτικής: Θεραπεία με τη βοήθεια ζώων για παιδιά που πάσχουν από ανασφαλή δεσμό λόγω κακοποίησης και παραμέλησης.

Περιγραφή: Η θεραπεία με τη βοήθεια ζώων μπορεί να πραγματοποιηθεί με παιδιά που έχουν υποστεί κακοποίηση ή παραμέληση στην οικογένεια. Εκτός από τα συνήθη ψυχολογικά οφέλη της θεραπείας, η πρακτική αυτή επικεντρώνεται στη μείωση της πιθανότητας τα παιδιά αυτά να συνεχίσουν να επιδεικνύουν κακοποιητική συμπεριφορά καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Αυτή η μορφή θεραπείας δημιουργεί μια ασφαλή φούσκα μεταξύ του παιδιού, του θεραπευτή και του ζώου. Τα οφέλη της ζωοθεραπείας είναι πολλά: μειώνει τη μοναξιά και το άγχος, αυξάνει τη νοητική διέγερση, παρέχει άνεση και βοηθά στη χαλάρωση.

Αξιολόγηση: Μέσω του δεσμού με τα ζώα τα παιδιά μπορούν να μάθουν και να κατανοήσουν τα συναισθήματά τους, με τη βοήθεια ειδικών και ζώων μπορούν επίσης να θεραπευτούν από τα τραύματά τους ή τα προβλήματα ψυχικής υγείας.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Για την_υλοποίηση αυτού του στόχου, είναι απαραίτητο να έρθουμε σε επαφή με οργανισμούς που διατηρούν ζώα θεραπείας. Επιπλέον, θα υπάρξει ανάγκη για εγκαταστάσεις που θα επιτρέπουν στα ζώα και τα παιδιά να έχουν ένα μέρος για να μείνουν. Με τη βοήθεια επαγγελματιών και ειδικών.

Τίτλος της ορθής πρακτικής: Δείκτης ένταξης της υγείας των παιδιών στην κοινότητα

Περιγραφή: Η αντιμετώπιση των εμποδίων στο περιβάλλον μπορεί να συμβάλει στην υγεία και την ποιότητα ζωής των παιδιών με αναπηρία και των οικογενειών τους. Ο Δείκτης Ενσωμάτωσης της Υγείας στην Κοινότητα (Community Health Inclusion Index -

CHII) είναι ένα εργαλείο μέτρησης που αναπτύχθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες για τον εντοπισμό των περιβαλλοντικών εμποδίων και των παραγόντων διευκόλυνσης της ενσωμάτωσης της υγείας στην κοινότητα. Το CHII υιοθετεί την οπτική των ενηλίκων και ενδέχεται να έχουν παραλειφθεί πτυχές ζωτικής σημασίας για τα παιδιά.

Βασικά σημεία του δείκτη:

- Για να δημιουργηθούν κοινότητες χωρίς αποκλεισμούς, απαιτείται ένα εργαλείο μέτρησης ειδικά για τις ανάγκες των παιδιών με αναπηρίες.
- Για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου δείκτη, πρέπει να λάβουμε υπόψη τις ποικίλες και εξελισσόμενες ανάγκες των παιδιών με διάφορους τύπους αναπηρίας (σωματικές, αισθητηριακές και γνωστικές) και των οικογενειών τους.
- Τα στοιχεία πρέπει να είναι καθολικά (να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από διαφορετικούς τύπους χρηστών) και να μπορούν να γενικευτούν σε διάφορους τομείς της κοινότητας (εκπαίδευση, υγεία, κυβέρνηση και οργανώσεις).
- Η δυνητική χρήση αυτού του εργαλείου μπορεί να επεκταθεί στην κλινική πρακτική, στην ανάπτυξη κοινοτικών και δημόσιων πολιτικών, ώστε να υποστηριχθούν οι κοινότητες στον εντοπισμό των τομέων που χρήζουν βελτίωσης όσον αφορά τη συμπερίληψη των παιδιών με αναπηρία στις εγκαταστάσεις τους, ενώ παράλληλα θα παρουσιάζονται οδηγίες για τον τρόπο ανταπόκρισης σε αυτές τις ανάγκες.

Το εργαλείο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον καθορισμό δεικτών και σημείων αναφοράς για κοινοτικές πρωτοβουλίες προαγωγής της υγείας και παρεμβάσεις με βάση το πλαίσιο, όπως η εφαρμογή πολιτικών προσβασιμότητας και αναψυχής στην κοινότητα για παιδιά με αναπηρίες, και μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση μελλοντικών πρωτοβουλιών προαγωγής της υγείας για τα παιδιά αυτά και τις οικογένειές τους.

Αξιολόγηση: Ο δείκτης υγειονομικής ένταξης μπορεί να εντοπίσει τα περιβαλλοντικά εμπόδια και τους παράγοντες διευκόλυνσης της υγειονομικής ένταξης της κοινότητας και να βοηθήσει στην επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Συμμετοχή ειδικών που κατανοούν ή γνωρίζουν τη χρήση αυτού του δείκτη και γνωρίζουν πώς να εφαρμόζουν και να αξιολογούν τα αποτελέσματα, οργανισμοί που μπορούν να προβούν σε αλλαγές εάν εντοπιστούν προβλήματα.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Ένταξη παιδιών με αναπηρίες.

Περιγραφή: Στην Αυστραλία, υπάρχει μια προσέγγιση δύο επιπέδων στις υπηρεσίες ECEC, με την πρώιμη μάθηση (παιδική φροντίδα) να υποστηρίζεται σε εθνικό επίπεδο από την αυστραλιανή κυβέρνηση και τις υπηρεσίες για τα παιδιά ηλικίας 3 έως 5 ετών να οργανώνονται από τις κυβερνήσεις των πολιτειών και των εδαφών. Όσον αφορά την παιδική φροντίδα, το Εθνικό Πρόγραμμα Υποστήριξης της Ένταξης (ISP) υποστηρίζει παιδιά με αναπηρίες, παιδιά Αβορίγινες ή παιδιά από τα νησιά Torres Strait, παιδιά από πολιτισμικά και γλωσσικά διαφορετικά περιβάλλοντα και παιδιά με σοβαρές ιατρικές παθήσεις, καθυστέρηση λόγου και ομιλίας ή διαταραγμένη συμπεριφορά. Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης επιδοτεί πρόσθετους εκπαιδευτικούς για την υποστήριξη ενός παιδιού με αναπηρία ή ενός παιδιού με υψηλές ανάγκες υποστήριξης, υπηρεσίες διερμηνείας ή έναν δίγλωσσο εργαζόμενο. Μια άλλη συνιστώσα, ο Οργανισμός Υποστήριξης της Ένταξης, υποστηρίζει μια υπηρεσία να αναπτύξει ένα στρατηγικό σχέδιο ένταξης, το οποίο προσδιορίζει την ανάγκη για τροποποιήσεις, κατάρτιση ή πρόσθετους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ειδικού εξοπλισμού. Το προσωπικό του Οργανισμού Υποστήριξης της Ένταξης μπορεί να επισκέπτεται την υπηρεσία για να παρέχει συμβουλές (Υπουργείο Παιδείας, Δεξιοτήτων και Απασχόλησης, 2020).

Στην πολιτεία της Βικτώριας, για παράδειγμα, ένα νηπιαγωγείο ISP παρέχει επίσης χρηματοδότηση για πρόσθετο βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο προσωπικό και έχει κάποια δυνατότητα παροχής συμβουλευτικής (Department of Education and Training, 2016). Τα προγράμματα ένταξης επικεντρώνονται κυρίως στην πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού με ελάχιστα προσόντα για τη φροντίδα των παιδιών με αναπηρία. Το Πλαίσιο Μάθησης για την Προσχολική Ηλικία, το οποίο καθοδηγεί τις υπηρεσίες ECEC, έχει έναν ευρύ ορισμό της ένταξης, που περιλαμβάνει την κοινωνική, πολιτιστική και γλωσσική ποικιλομορφία των παιδιών, τα μαθησιακά στυλ, τις ικανότητες, τις αναπηρίες, το φύλο, τις οικογενειακές συνθήκες και τη γεωγραφική θέση (Υπουργείο Παιδείας, Απασχόλησης και Εργασιακών Σχέσεων, 2009), αλλά δεν έχει εξελιχθεί από τις αρχές στην πράξη.

Στην Ελλάδα, με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο, η ένταξη στην πρώιμη παιδική ηλικία υλοποιείται κυρίως μέσω της υποστήριξης στην τάξη από το προσωπικό υποστήριξης

της πρώιμης παιδικής ηλικίας. Τα προσόντα του προσωπικού υποστήριξης της προσχολικής ηλικίας κυμαίνονται από λίγες ώρες επαγγελματικής κατάρτισης για την ένταξη έως μεταπτυχιακό δίπλωμα στην προσχολική ηλικία ή στην ειδική αγωγή (νόμος 3699/2008, άρθρο 20). Επί του παρόντος, σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο, δεν υπάρχει ένα συμφωνημένο, τεκμηριωμένο πλαίσιο για την εφαρμογή της ένταξης, όπως η δημοσίευση συνιστώμενων πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς και/ή ειδικών οδηγιών για την υποστήριξη της εφαρμογής. Κατά συνέπεια, στους τομείς της προσχολικής και της ειδικής αγωγής, υπάρχουν διαφορετικές αντιλήψεις για το πώς πρέπει να εφαρμόζεται η ένταξη, με την ενταξιακή πρακτική να εκλαμβάνεται συχνά ως ένα μοντέλο "ενσωμάτωσης" των μαθητών με αναπηρία στην κανονική τάξη (Fyssa, Vlachou, & Avramidis, 2014). Η έλλειψη ενός κοινού πλαισίου για τον καθορισμό και την καθοδήγηση της εφαρμογής της ενταξιακής πρακτικής αντανακλάται επίσης στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τους ρόλους τους, με πολλούς εκπαιδευτικούς γενικής εκπαίδευσης να θεωρούν τους εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής και το βοηθητικό προσωπικό ως υπεύθυνους για την υποστήριξη των αναπτυξιακών και μαθησιακών αναγκών των παιδιών με αναπηρία στη γενική τάξη (Βλάχου & Φύσσα, 2016).

Αξιολόγηση: Παραδείγματα από διάφορες χώρες (και την Ελλάδα) καλών πρακτικών για τη συμμετοχή των παιδιών στα συστήματα πρώιμης μάθησης.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Συστηματική αλλαγή, αδράνεια διαφόρων οργανισμών προς την ένταξη.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Παιγνιοθεραπεία.

Περιγραφή: Η παιγνιοθεραπεία μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να μάθουν πιο χρήσιμη και σωστή συμπεριφορά, να κατανοήσουν τα συναισθήματά τους και να επιλύσουν εσωτερικές συγκρούσεις. Μέσω της παιγνιοθεραπείας, τα παιδιά μαθαίνουν επίσης αυτοέλεγχο και αυτοσεβασμό, πώς να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, να επιλύουν προβλήματα, να βελτιώνουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες και να τροποποιούν την προβληματική συμπεριφορά.

Αξιολόγηση: Η παιγνιοθεραπεία μπορεί να βελτιώσει τις επικοινωνιακές δεξιότητες των παιδιών και να τους δώσει την ευκαιρία να μάθουν.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Ένας θεραπευτής που ειδικεύεται σε αυτή τη

μορφή θεραπείας, ένας χώρος όπου τα παιδιά μπορούν να παίξουν, παιχνίδια, μουσική.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Γνωσιακή-συμπεριφορική θεραπεία για παιδιά με άγχος.

Περιγραφή: Με τη βοήθεια της CBT (*ομιλούσα θεραπεία)*, τα παιδιά μπορούν να βοηθηθούν να κατανοήσουν πώς λειτουργούν οι σκέψεις τους, ποια είναι τα συναισθήματά τους και πώς αυτά επηρεάζουν τη συμπεριφορά τους, και πώς καθώς αλλάζουν τα συναισθήματά τους, μπορεί να αλλάξει και η συμπεριφορά τους. Επιπλέον, τα παιδιά αποκτούν τον έλεγχο των σκέψεών τους, μαθαίνουν να μιλούν για τον εαυτό τους με υγιή τρόπο, βρίσκουν αποτελεσματικές στρατηγικές αντιμετώπισης και, αν χρειαστεί, αντιμετωπίζουν τη φοβισμένη κατάσταση για να δείξουν ότι τα πράγματα είναι εντάξει.

Αξιολόγηση: Η CBT βοηθά τους ανθρώπους να μάθουν και να κατανοήσουν τα συναισθήματά τους και τι κρύβεται πίσω από αυτά, βελτιώνοντας την ψυχική τους υγεία.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Ένας θεραπευτής που ειδικεύεται σε αυτή τη μορφή θεραπείας.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Ζώα στην τάξη.

Περιγραφή: Όλο και περισσότερες έρευνες δείχνουν τα οφέλη που έχουν τα κατοικίδια ζώα για τα άτομα. Η παρουσία ζώων σε μια τάξη πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί επίσης να έχει πολλά οφέλη. Οι μαθητές δεν είναι απαραίτητο να συμμετέχουν σε δραστηριότητες με το ζώο. Ακόμη και η απλή παρουσία αρκεί για να δείτε θετικά αποτελέσματα.

Αξιολόγηση:

- Τα ζώα είναι γνωστό ότι βοηθούν τα παιδιά να ηρεμήσουν κατά τη διάρκεια κρίσεων πανικού και μπορούν να θεωρηθούν φίλοι τους, βοηθώντας τα να αισθάνονται λιγότερο μοναχικά.
- Ένα κατοικίδιο στην τάξη μπορεί να συμβάλει στην ενδυνάμωση των μαθητών, καθώς πρέπει να το φροντίζουν.
- Επιπλέον, έχει αποδειχθεί ότι η παρουσία ενός ζώου έχει θετικό αντίκτυπο στις ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών.

- Τα ζώα μπορούν επίσης να κάνουν τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν καλύτερα τι συμβαίνει γύρω τους και να αυξήσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Η πρακτική αυτή είναι δυνατή μόνο εάν κανένας από τους μαθητές δεν είναι αλλεργικός στα ζώα και εάν υπάρχουν επαρκείς πόροι για τη φροντίδα ενός κατοικίδιου ζώου.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Project LINK: Μαθαίνοντας σε ένα νέο κλειδί (Σώμα και μουσική για ακρόαση και διαμοιρασμό χωρίς λόγια)

Περιγραφή: Το έργο περιελάμβανε μουσικοθεραπευτές και θεραπευτές τέχνης που εργάζονταν δίπλα σε εκπαιδευτικούς, προκειμένου να τους ενδυναμώσουν να χρησιμοποιούν μουσικοκεντρικές πρακτικές και εκφραστικές προσεγγίσεις στο έργο τους, να τους βοηθήσουν να αποκτήσουν νέες και καινοτόμες δεξιότητες και να υποστηρίξουν τη σχεσιακή ευημερία στην τάξη, τόσο για τους μαθητές όσο και για τους ίδιους. Ο ρόλος των εκπαιδευτών ήταν επομένως να ενισχύσουν τις δεξιότητες ακρόασης και την εκφραστικότητα των εκπαιδευτικών σε μη λεκτικό κυρίως επίπεδο μέσω της αυξημένης ευαισθητοποίησης. Άλλοι στόχοι ήταν η επέκταση των εκφραστικών εκπαιδευτικών στρατηγικών όσον αφορά τη συναισθηματική αυτορρύθμιση. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνθηκαν να εξερευνήσουν τον εσωτερικό τους χώρο μέσω ασκήσεων αναπνοής και φαντασίας. Χρησιμοποιήθηκε επίσης μουσικοθεραπεία. Επιπλέον, οι μαθητές συμμετείχαν σε μουσικοθεραπεία και άλλες παρόμοιες δραστηριότητες. Το τελικό τους προϊόν ήταν ένα μουσικό βίντεο το οποίο παρακολούθησαν και συζήτησαν με τον δάσκαλο και τον θεραπευτή-εκπαιδευτή.

Αξιολόγηση: Στον τελικό τους, οι εκπαιδευτικοί μοιράστηκαν και ονόμασαν διάφορες στάσεις που μπόρεσαν να βιώσουν και να αναπτύξουν: μίλησαν για τη σημασία του να ακούνε τους υποκειμενικούς τρόπους έκφρασης των μαθητών, να εκτιμούν τη συναισθηματική τους επάρκεια και να είναι πιο ευέλικτοι και δημιουργικοί στις αλληλεπιδράσεις τους. Ανέφεραν ότι οι παρατηρητικές τους ικανότητες είχαν αναπτυχθεί προς έναν μαθητοκεντρικό τρόπο διδασκαλίας και ότι η εστίασή τους ήταν περισσότερο στη διαδικασία παρά κυρίως στο προϊόν της μαθησιακής εμπειρίας. Ταυτόχρονα, τόνισαν τη σημασία της ύπαρξης επαρκούς χρόνου στη σχολική ημέρα για αυτές τις δραστηριότητες και της υποστήριξης στην ανάπτυξη νέων πρακτικών

εκπαιδευτικών δράσεων που σχετίζονται με αυτές τις δεξιότητες. Οι μαθητές ήταν επίσης ευγνώμονες για την ευκαιρία να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να συνεργαστούν με συναδέλφους.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Για να οργανωθεί σωστά το έργο αυτό, απαιτείται επαγγελματίας ψυχολόγος στον συγκεκριμένο τομέα.

Αποτελέσματα και σχόλια:

- Με τη βοήθεια των ζώων, τα παιδιά μπορούν να κατανοήσουν τα συναισθήματά τους και να θεραπευτούν.
- Με τη χρήση του δείκτη υγειονομικής ένταξης, μπορούν να εντοπιστούν τα περιβαλλοντικά εμπόδια και οι παράγοντες διευκόλυνσης της υγειονομικής ένταξης της κοινότητας.
- Με τη βοήθεια της παιγνιοθεραπείας, τα παιδιά μπορούν να κατανοήσουν/ μαθαίνουν για τα συναισθήματά τους, να μάθουν να επιλύουν τις συγκρούσεις.
- Με τη βοήθεια της CBT, τα παιδιά μπορούν να μάθουν και να κατανοήσουν πώς λειτουργούν τα συναισθήματά τους και πώς η συμπεριφορά τους συνδέεται με αυτά.
- Υπάρχουν ενδείξεις ότι η παρουσία ζώων στην τάξη μπορεί να προσφέρει μια αίσθηση γαλήνης και ηρεμίας τόσο στους μαθητές όσο και στους εκπαιδευτικούς. Αυτό βοηθά στην καταπολέμηση του άγχους και βελτιώνει την ψυχική τους υγεία.
- Η μουσική, οι τέχνες και η εκφραστική γλώσσα του σώματος εξετάζονται σε σχέση με τις θετικές επιδράσεις τους στις διαδικασίες μάθησης και στη συναισθηματική ρύθμιση, καθώς και για τις δημιουργικές και σχεσιακές δυνατότητές τους, ωφελώντας έτσι κυρίως την ψυχική υγεία των αποδεκτών.

5.3.3. Spoke Τέχνες και Πολιτισμός - Europanet (Ρουμανία)

Τομείς παρέμβασης του Spoke Τέχνης και Πολιτισμού:

- Εξοικείωση των μαθητών με διαφορετικές μορφές τέχνης και πολιτισμούς.
- Χρήση της τέχνης ως εργαλείο για τη βελτίωση της εμπλοκής στη μαθησιακή διαδικασία.

- Ανάπτυξη των μελλοντικών δεξιοτήτων των φοιτητών για τις δημιουργικές βιομηχανίες και ενίσχυση του ευρωπαϊκού πνεύματος μέσω του πολιτισμού και των τεχνών.
- Ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων στην κοινωνική σφαίρα στους μαθητές,
- Τόνωση της συνεργασίας μεταξύ κοινωνικών ομάδων.

Εμπλεκόμενοι: οι πρακτικές αναπτύχθηκαν από κοινού από άτομα με το ακόλουθο υπόβαθρο:

- Εκπαιδευτικοί
- Καλλιτέχνες
- Διαχειριστές πολιτιστικών ιδρυμάτων
- Διαχειριστές θεατρικών ιδρυμάτων
- Φοιτητές θεατρικών σπουδών
- Πανεπιστήμιο των Τεχνών
- Τοπικοί δημόσιοι φορείς

Κοινό-στόχος:

- Παιδιά
- Εκπαιδευτικοί

Καλές πρακτικές:

Τίτλος ορθής πρακτικής: Ενσωμάτωση των τεχνών στο πρόγραμμα σπουδών

Περιγραφή: Στο ρουμανικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών για τα επίσημα εκπαιδευτικά ιδρύματα, έχει εγκριθεί η "Εβδομάδα ALTFEL", η οποία πραγματοποιείται σε καθορισμένη ημερομηνία (από το 2022, κάθε σχολείο μπορεί να επιλέξει την περίοδο ανάλογα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες).

Κατά τη διάρκεια αυτής της εβδομάδας ALTFEL, τα παιδιά επισκέπτονται εκπαιδευτικά ιδρύματα, αλλά ενθαρρύνεται η συμμετοχή και σε άλλες δραστηριότητες: επισκέψεις σε μουσεία, δημιουργικά εργαστήρια, συναντήσεις με διάφορους εκπροσώπους του πολιτισμού και της τέχνης, παρακολούθηση παραστάσεων κ.λπ.

Αξιολόγηση: Η ενσωμάτωση των τεχνών στο πρόγραμμα σπουδών - στο ALTFEL αυτής της εβδομάδας (σε μετάφραση ALTFEL σημαίνει "με άλλο τρόπο") - προσφέρει στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς μαθησιακές εμπειρίες μέσω της τέχνης και του πολιτισμού που είναι πνευματικά και συναισθηματικά διεγερτικές και προκλητικές. Μέσω αυτών των δραστηριοτήτων, το ευρωπαϊκό πνεύμα τονώνεται μέσω ενός

κοινού πολιτισμού και οι δημιουργικές βιομηχανίες ενθαρρύνονται επίσης από νεαρή ηλικία (βλ. Ευρωπαϊκό Σχέδιο για τον Πολιτισμό).

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Απαιτεί καλή πρόσβαση σε πολιτιστικά ιδρύματα ή ευέλικτη πρόσβαση από πολιτιστικά ιδρύματα (καλλιτέχνες/εκπρόσωποι πολιτιστικών φορέων) σε εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Τίτλος ορθής πρακτικής: Θέατρο (δράμα στα σχολεία) - ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών/2

Περιγραφή: Στο ρουμανικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών για τα επίσημα εκπαιδευτικά ιδρύματα, από το 2018, το δράμα στην εκπαίδευση έγινε αποδεκτό ως μια ειδική μορφή "μετά το σχολείο". Με αυτόν τον τρόπο, φοιτητές από πανεπιστήμια τέχνης, ηθοποιοί από θέατρα και θεατρικά πολιτιστικά ιδρύματα ήταν άμεσα παρόντες στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και είχαν την ευκαιρία να αναπτύξουν μαθήματα θεατρικής αγωγής. Με αυτόν τον τρόπο, η σύνδεση μεταξύ εκπαίδευσης και τέχνης έγινε πράξη - σύμφωνα με την προτεραιότητα του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Εργασίας για την Τέχνη και τον Πολιτισμό.

Αξιολόγηση: Η ενσωμάτωση του θεάτρου στην εκπαίδευση, οι άμεσες θεατρικές ώρες στα σχολεία (επίσης σε ιδρύματα ECEC) παρείχαν στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς μαθησιακές εμπειρίες μέσω της τέχνης και του πολιτισμού/ αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες για τους συμμετέχοντες και επίσης δεξιότητες εργασίας σε ομάδες (λήψη αποφάσεων, ακρόαση των άλλων κ.λπ.). Για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πνεύματος, αυτές οι δεξιότητες συνεργασίας είναι πολύ σημαντικές, διότι αυξάνουν το πνεύμα της ανεκτικότητας και το επίπεδο της δημοκρατίας σε ατομικό επίπεδο.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Απαιτείται καλή πρόσβαση σε πολιτιστικά ιδρύματα ή ευέλικτη πρόσβαση από πολιτιστικά ιδρύματα (καλλιτέχνες/εκπρόσωποι πολιτιστικών φορέων) σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς και συγκεκριμένες τοποθεσίες για το δράμα/θέατρο σε εκπαιδευτικές αίθουσες (υποδομές, υλικοτεχνική διευθέτηση).

Τίτλος ορθής πρακτικής: Υποστήριξη από τις δημόσιες αρχές για εύκολη πρόσβαση σε πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις

Περιγραφή: Στη Ρουμανία, οι τοπικές δημόσιες αρχές μπορούν να υποστηρίξουν παιδιά από αγροτικές περιοχές να ταξιδέψουν σε μεγάλες πόλεις όπου πραγματοποιούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις και ιδρύματα. Οι τοπικές δημόσιες αρχές μπορούν να παρέχουν ειδικές δημόσιες μεταφορές για παιδιά. Στην περίπτωση τοπικών αγροτικών κοινοτήτων με τοπική ανάπτυξη και είσπραξη φόρων, είναι επίσης δυνατόν να επιδοτηθεί η συμμετοχή των παιδιών σε πολιτιστικές εκδηλώσεις με την κάλυψη όλων των εξόδων συμμετοχής (εισιτήρια, γεύματα την ημέρα της εκδρομής κ.λπ.).

Αξιολόγηση: Η δυνατότητα υποστήριξης που προσφέρουν οι δημόσιες αρχές απευθείας στους μαθητές για τη συμμετοχή τους σε πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις θεωρείται ως καθήκον των αρχών και του κράτους για μια νέα ευρωπαϊκή γενιά. Η υποστήριξη αυτή προσφέρεται ιδίως για την απόκτηση νέων μαθησιακών εμπειριών μέσω της τέχνης και του πολιτισμού/ για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων, καθώς και δεξιοτήτων εργασίας σε ομάδες (λήψη αποφάσεων, ακρόαση των άλλων κ.λπ.). Για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πνεύματος, αυτές οι δεξιότητες συνεργασίας είναι πολύ σημαντικές, διότι αυξάνουν το πνεύμα ανεκτικότητας και το επίπεδο της δημοκρατίας σε ατομικό επίπεδο.

Μεταφερσιμότητα της ορθής πρακτικής: Απαιτείται καλός διάλογος μεταξύ των εκπροσώπων των δημόσιων αρχών και των διευθυντών των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Αποτελέσματα και σχόλια:

- Η τέχνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να μάθουμε για τον πολιτισμό, τα ιστορικά γεγονότα και πολλά άλλα θέματα.
- Θέατρο, θέατρο στην εκπαίδευση, θέατρο στα σχολεία - μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, ικανότητας συνεργασίας κ.λπ.
- Συμμετοχή σε καλλιτεχνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις - μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, ικανότητας συνεργασίας, πνεύματος ανεκτικότητας και εκπαίδευσης κατά των διακρίσεων κ.λπ.

6. ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. Ευρωπαϊκή Επιτροπή/EACEA/Eurydice Ιταλία. (2020). Τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα στο στόχο του 2020. Φλωρεντία: INDIRE.
2. Bennett, J. (2012). Εκπαίδευση και φροντίδα στην προσχολική ηλικία (ECEC) για παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα: Ευρήματα από μια ευρωπαϊκή βιβλιογραφική ανασκόπηση και δύο μελέτες περίπτωσης. Μελέτη που ανατέθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Online https://www.issa.nl/node/208
3. Montanari, Mirca, Guerini, Ines, Ruzzante, Giorgia, Travaglini, Alessia (2022) - Ένταξη και μετα-πανδημία: ιδέες από την εκ νέου ανάγνωση της σκέψης της Bell Hooks
4. Boffo, V. (2020). Η εκπαιδευτική σχέση και οι ικανότητες του εκπαιδευτικού. Ένας προβληματισμός για την επαγγελματική οικογένεια. Rivista Italiana di Educazione Familiare, 2, 27-51.
5. Rosa Bellacicco, Silvia Dell'Anna Libera Università di Bolzano (Trends and gaps in research on inclusive education in Italy: a Mapping Review Trends and gaps in research on inclusive education in Italy: a Mapping Review Assoutenti, (2021), Report COVID19 & LUDOPATIA, March 2021, https://www.assoutenti.it/ludopatia-noneungioco/
6. Del Gottardo, E., Maci, & P. Scarinci, A. (2020). Σχολική δυσφορία, εκπαιδευτικές ανάγκες και διαδικασίες ένταξης. Bari, Progedit.
7. Dondoli M. (2020), Η σημασία της ακρόασης. Ας κάνουμε την ακρόαση μια συνέχεια της σχέσης και της εκπαιδευτικής σχέσης. Στο "SI Scuola dell'Infanzia. Μηδέν έξι". Αρ. 1/21, Σεπτέμβριος 2020.
8. Bandura, A. (2014). Αυτοαποτελεσματικότητα: θεωρία και εφαρμογές. Μιλάνο, Fabbri.

FrienDesk

Foster Reception for Inclusive Educational Needs:
Development of Educational Support for Kids

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FISM
Federazione Italiana Scuole Materne della Regione Toscana
Viale Europa, 206, 50126 Firenze – Italy
www.fismservizi.net
Τηλέφωνο: +39 055-6821526
E-mail: info@fismservizi.net

Ιστοσελίδα:
www.friendesk.eu

Το παρόν έργο διατίθεται με άδεια
Creative Commons Attribution 3.0 Unported License.